

DE MILITAIRE SPECTATOR

MAANDBLADVOOR DE WEERMACHT VAN NEDERLAND EN INDIË

waarin opgenomen:

het Artilleristisch Tijdschrift, het Cavaleristisch Tijdschrift en het
Militair Technisch Tijdschrift.

Directeur-Redacteur: J. MOORMAN, Reserve-Kapitein der Grenadiers.

Redacteuren:

J. J. C. P. WILSON, Kapitein van den Generalen Staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.
A. Q. H. DIJXHOORN, Kapitein van den Generalen staf, Leeraar Hoogere Krijgsschool.
M. R. H. CALMEIJER, 1e Luitenant der Infanterie, werkzaam bij de Afdeeling.
Generale Staf van het Dep. van Defensie. P. W. PIETERS, Ritmeester der Huzaren.
A. ETERMAN, 1e Luitenant der Artillerie, Lid der Commissie van Proefneming.

Redactie en Administratie: Zwarteweg 1, Den Haag. Tel. 117783. Postrekening 44715
Abonnement f 2.50 per kwartaal. Indië en Buitenland f 2.50 per jaar. Losse Nummers f 1.50

103de JAARGANG

No. 10

OCTOBER 1934

INHOUD.

	Blz.
Topografische Kaart, door C. A. J. VON FRIJTAG DRABBE	432
Optreden van een Afdeeling Artillerie bij den Naderingsmarsch (III), door A. T. C. OPSOMER	438
Nieuwe Uitgaven	441, 466
De Organisatie der Keuringsdiensten van Waren toegelicht voor Verplegingsofficie- ren, door J. STRAUB	442
Tactische Prijsvragen	447
De Luchtbeschermingsdienst in België.....	450
Beoefening van het Tuchtrecht in de Weermacht	459
Leven en Streven in de Koninklijke Landmacht	461
Uit de Vakpers	472

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS N.V. - 's-GRAVENHAGE - 1934

DE TOPOGRAFISCHE KAART

DOOR C. A. J. VON FRIJTAG DRABBE,

Hoofd van den Opnemingsdienst van den Topografischen Dienst.

Sinds den aanvang van 1932 hebben zoovele wijzigingen plaats gehad, zoowel in de verkenning- en herzieningsmethoden als in de reproductie van de topografische kaart, dat het voor de militaire lezers alleszins van belang moet worden geacht eens iets naders omtrent een en ander mede te deelen.

Verkenning en herziening.

Reeds sinds \pm 1922 worden voor verkenning en herziening der topografische kaarten luchtfoto's gebruikt, welke door de Luchtvaartafdeeling te Soesterberg, op een schaal van \pm 1 : 10.000 werden geleverd. Deze opnamen waren ononthoekt, bestonden in den aanvang slechts uit rijen- of strookenfoto's waarvan de afzonderlijke deelen zoo goed mogelijk aaneengeplakt waren. Deze foto's geven reeds een heel aardig inzicht in het terrein daar de luchtopname op het terrestrisch zien dit voor heeft, dat van de lucht uit gezien terreinvoorwerpen doorgaans niet door andere terreinvoorwerpen aan het oog onttrokken worden.

Het werd dan ook aldra gewoonte deze foto's te gebruiken bij bewerking van de veldplans van het kadaster, die, naar de meeste onzer lezers wel zullen weten, de basis vormden voor onze topografische kaarten, schaal 1 : 25.000. De moeilijkheid bij het gebruik van bedoelde foto's was, dat ze niet alleen niet onthoekt waren, doch bovendien onderling nogal eens onder een zeer verschillende hoek waren opgenomen, waardoor zéér hinderlijke verteekeningen voorkwamen, die men niet kon opheffen. Niettemin leenden zij zich voldoende voor inpassen van kleine gedeelten tusschen het door de kadasterplans opgeleverde net van wegen enz.

Geleidelijk werden evenwel buiten deze strookenfoto's ook opnamen 18×24 en 24×32 gemaakt, die reeds het voordeel hadden, dat zij een grooter aaneengesloten oppervlak uitbeeldden op één foto, die weliswaar niet onthoekt kon worden, doch waaruit tal van topografische gegevens met voldoende nauwkeurigheid overgenomen konden worden.

De foto's werden overigens niet uitsluitend gebruikt bij de opzet der kaarten, doch ook bij den veldarbeid waren zij een dankbaar hulpmiddel om topografische bijzonderheden, die het oog waarnam, in haar ligging op de foto te identificeren, en sneller en juist te kaarteeren.

Overigens was de lijn niet zuiver vastgelegd en werden de foto's door de verschillende verkenners op zeer verschillende manieren gebruikt. Ook bij de uitwerking van de verkenningsarbeid deden de foto's goeden dienst.

Sinds een tweetal jaren echter is het gebruik of liever het z.g. „uitlezen" (uit de foto's halen van al wat daarop is te vinden) der luchtfoto's stelselmatig opgevoerd om op deze wijze het *veldwerk* te bekorten en bovendien een nauw-

keuriger beeld van de werkelijkheid te verkrijgen. Een eerste proeve werd daarvan geleverd, doordat een reeds verkende minute (No. 253 Blokzijl) geheel volgens de foto's werd omgewerkt. Hierbij werd een uitgebreid waterterrein, doorsneden door kraggen, dat voorgesteld was als dras weiland, (overeenkomstig de oude voorstelling), uit de foto's geheel opnieuw bewerkt. De arbeid was moeilijk en vereischte veel inzicht in het fotolezen. Ook de bladen Andijk, Medemblik en Kalenberg toonen duidelijk de buitengewone wijzigingen door intensief fotolezen verkregen.

Een heele stap verder werd gedaan, doordat de foto's, voor zoover zij „in overlap” gevlogen waren, stereoscopisch werden uitgelezen, iets wat nog niet gebeurd was. ¹⁾ Hierdoor werd het mogelijk tal van gegevens, die de verkenner niet of niet voldoende had waargenomen, binnens kamers te bezien en in kaart te brengen. Zoo nam hand over hand het intensieve gebruik der foto's toe, waardoor reeds na een paar maanden voorbereiding kwam vast te staan, dat het verkenning- en herzieningsprogramma voor 1932 kon worden uitgebreid en wel met de halfstafbladen: Bourtange en Nieuweschans.

De berekening was juist geweest; het geheele uitgebreide programma kon worden afgewerkt ondanks twee ernstige tegenvallers, nl.: een leerling-topograaf, die onvoldoende voldeed viel af, terwijl een andere, die veel voor de toekomst beloofde, na eenige dagen op het terrein vertoefd te hebben bij het zwemmen verdronk. Hierdoor werd het verkenningstijdperk iets verlengd, doch \pm 1 November waren alle verkenners reeds gereed met hun veldwerk.

In het zomertijdperk 1932 werd den verkenners, zoowel den nieuwen leerling-topografen, als den ouden verkenners, het volledig uitlezen der foto's steeds meer bijgebracht. Hierdoor werd inderdaad bereikt, dat de *kwaliteit* der verkenning en herziening aanmerkelijk verbeterde.

Intusschen werd bij de Luchtvaartafdeeling aangedrongen op afschaffing der strookenfoto's, waaraan op loffelijke wijze werd voldaan. Bovendien werden de foto's voor het tijdvak zomer 1933 vakkundiger gevlogen, waarbij zeer duidelijk de invloed merkbaar was van de ervaringen bij het strookenvliegen voor de photogrammetrische opnamen voor stafblad Geertruidenberg opgedaan. De foto's voor de herzieningsarbeid bleken in keurige strooken, vaak met zeer behoorlijken overlap, gevlogen te zijn, waardoor tal van terreingedeelten stereoscopisch uitleesbaar werden.

De ervaringen, opgedaan in 1932 hadden er intusschen toe geleid, het oorspronkelijk in 1931 opgemaakt programma voor 1933, belangrijk uit te breiden en wel met de stafbladen: Uithuizen, Coevorden, Ahaus, Denekamp, Roswinkel, Nieuw-Schoonebeek, benevens met een zevental andere minuten.

Tijdens het wintertijdperk kwam evenwel aan het licht, dat de toestand der minuten, niet alleen wat betreft hun meerdere of mindere gaafheid, doch voornamelijk ook wat betreft onregelmatige rek en krimp zóó slecht was, dat niet minder dan 40 minuten moesten worden afgekeurd, waaronder alle minuten van stafblad Almelo.

Lag het aanvankelijk in het voornemen om deze bladen te herzien en dus gebruik te maken van een lichte maathoudende druk van de oude gravure dier minuten, alras bleek, dat zelfs dat niet mogelijk was wegens de buiten-

¹⁾ Onder „overlap” wordt verstaan, dat de eene foto ten deele over een nevenliggende foto valt. Doordat het vliegtuig zich tijdens het opnemen dier beide foto's over een zekeren afstand heeft verplaatst, is het overlappende deel vanuit verschillende gezichtshoeken opgenomen en kan daardoor een stereoscopisch beeld verkregen worden.

gewoon groote afwijkingen in die kaarten. Besloten werd tot nieuwe opzet van al die bladen, waarbij de goede luchtfoto's véél voordeel opleverden. Immers, door de invoering der photogrammetrie, die toegepast werd voor stafblad Geertruidenberg, werd een dieper inzicht verkregen in datgene wat wel en wat niet uit een onthoekte foto mocht worden geconcludeerd. Was vroeger gewoonte uit de foto's te meten over kleinere afstanden, thans werd voornamelijk gewerkt met richtingen die in onthoekte foto's even goed te gebruiken zijn als in onthoekte foto's.

Het bleek dan ook mogelijk om foutieve kaarten, waarin fouten voorkwamen tot 1 cm toe (250 m in werkelijkheid) geheel te verbeteren, terwijl op enkele minuten, waarop voornamelijk woeste gronden voorkwamen, waardoor op het kadasterplan onvoldoende gewerkt en vertrouwd kon worden, zelfs zóóver kon worden gegaan, dat deze grootendeels uit onthoekte foto's konden worden opgebouwd. Hoewel *absolute* nauwkeurigheid aldus niet mag worden verwacht is gebleken, dat de overgebleven afwijkingen zóó gering zijn, dat de nieuw vervaardigde kaart als van héél goede kwaliteit mag worden beschouwd.

Het spreekt vanzelf, dat op deze wijze een belangrijke vermeerdering van tekenarbeid optrad, doch overladen werd het voorbereidingsprogramma daardoor niet.

Ook het sterk uitgebreide programma 1933 bleek in den gestelden tijd uitvoerbaar, zoodat dan ook kwam vast te staan, dat het verkennings en herzieningsprogramma voor de toekomst inderdaad uitvoerbaar is. En dat programma omvat niets meer of minder, dan om in ± 15 jaar het geheele land te herzien of te verkennen en wel de West-helft nieuw verkenning, de Oost-helft herzien; deze herziening is evenwel zoodanig uitgebreid, dat deze bijkans met vernieuwing gelijk staat.

Photogrammetrie.

Gelijk reeds werd opgemerkt was in 1932 reeds een aanvang gemaakt met de opzet van het eerste halfstafblad in stereografische projectie langs photogrammetrischen weg. Lag het aanvankelijk in de bedoeling om hiertoe een stereo-Planigraaf aan te schaffen, aldra bleek, dat één zoo'n apparaat onvoldoende zou zijn voor verwerking van het toekomstig programma, terwijl de uitteekencapaciteit te gering was. Aan Prof. SCHERMERHORN te Delft is het te danken, dat een reeds door hem toegepaste werkmethode, bestaande in eenvoudige onthoeking en stereoscopische uittekening, door den Topografischen Dienst kant en klaar kon worden toegepast. De daarvoor benodigde toestellen werden door denzelfden Hoogleeraar ontworpen voor ons speciale doel en met gebruikmaking van zijn reeds opgedane ervaringen. Met de grootste gastvrijheid werd de Topografische Dienst in de gelegenheid gesteld, in afwachting van het gereed komen der toestellen, gebruik te maken van lokalen, toestellen, gereedschappen enz. van de Technische Hoogeschool, zoodat door de ommekeer geen merkbare stagnatie ontstond.

Thans, is de Topografische Dienst reeds uitgerust met een viertal stereoscopische tekenapparaten, voldoende voor het verwerken van alle bladen, terwijl één coördinatograaf werd aangeschaft voor het feillooze uitzetten van coördinaten en een radiaaltriangulator voor luchttriangulatie. Een onthoekings-toestel is reeds sedert eenige maanden in bestelling, doch kan pas in Juni e.k. worden tegemoet gezien.

De volgens deze methode opgezette bladen voldoen aan een uiterst hooge

graad van nauwkeurigheid, welke de meest verwende kaartgebruiker niet beter wenschen kan of mag.

Van de groote vaardigheid in intensief fotolezen, thans verkregen, wordt hierbij ruimschoots geprofiteerd. Het gevolg is dan ook, dat een tijdsbesparing in verkenningsarbeid verkregen is van ruim 60 %.

Hoewel de materie interessant genoeg is om dieper op de methode van bewerking dezer nieuwe kaart in te gaan, valt dit buiten het raam van dit artikel en moet ik mij dus ditmaal beperken tot het hierboven medegedeelde. In een ander artikel zal ik hierop nader ingaan.

Foto-Lithografie.

Aanvankelijk was besloten tot invoering van fotolithografie en wel voor de nieuw op te zetten bladen 1 : 50.000 en 1 : 25.000, terwijl in den overgangstoestand voor herziening dezer bladen de gravure nog, voor zoover nuttig, zou worden behouden. Met de invoering van het fotolitho-procédé werd in 1932 begonnen.

Zooals hierboven werd opgemerkt werd evenwel het intensief uitlezen en verwerken der luchtfoto's sterk op den voorgrond gebracht en de vele veranderingen als gevolg daarvan, maakten het tot een gebiedende eisch alle steenen der te herziene bladen af te keuren, waardoor ineens een uitermate belangrijke plaats gegeven werd aan de foto-lithografische bewerking der kaart 1 : 25.000 en 1 : 50.000.

Bovendien werd in den loop van 1932 voor de kaart 1 : 200.000 op grond van de verkregen goede resultaten het fotolithografisch procede ingevoerd.

Toen dit alles vast kwam te staan, stonden wij meteen voor de moeilijkheid om op te lossen, hoe de bewerking der reproductiestukken zou moeten plaats vinden. Bekend was, dat bij de „Deutsche Landesaufnahme" gebruik werd gemaakt van cellon, een cellulose-azijnzuur preparaat, gelijkende op celluloid, doch zonder de groote brandbaarheid daarvan. Deze stof, aan één zijde voorzien van een fijngekornd mat teekenoppervlak met zeer goede doorzichtigheid, bleek zich uitmuntend te leenen voor het maken van goede teekenstukken door oplegging op minuutbladen en copieeren der zwarte, blauwe en roode terreinvoorwerpen en lijnen op evenzooveel verschillende cellons. Het voordeel was, dat de correctie sterk werd vereenvoudigd daar eenvoudig opleggen van het beteekende cellon op de minute iedere afwijking direct demonstreerde. Een nadeel was, dat door de plotselinge overgang met zulk versch cellon moest worden gewerkt, dat een hinderlijke krimp optrad. Deze is thans binnen dusdanige perken gekomen, dat de reproductie geen groote bezwaren meer oplevert.

Evenwel trad hierdoor direct sterk op den voorgrond, dat de minuutbladen op maat moesten zijn of althans regelmatige rek of krimp moesten vertoonen. Dat het hieraan wel heel erg haperde blijkt wel uit de mededeeling in den aanvang van dit artikel, dat op één jaar niet minder dan 40 minuten moesten worden afgekeurd, terwijl voor het werkprogramma 1934 slechts 4 oude minuten konden worden behouden en 43 stuks werden afgekeurd.

Hier kwam dus reeds naar voren het groote verband, dat bestond tusschen de opname en de reproductie. Het is dan ook niet genoeg te prijzen, dat de opname (verkenning en herziening) en vervaardiging der reproductiestukken onder beheer van één persoon zijn gebracht.

Met groote voortvarendheid was besloten tot invoeren van het fotolithografisch procédé nog vóór ervaring verkregen kon zijn. Men heeft reeds de

meening gelanceerd, dat dit wijst op het feit, dat *te* vroeg overgegaan is tot de fotolitho, doch deze meening is onjuist, omdat nu weliswaar veel tijdverlies is opgetreden als gevolg van onbekendheid met tallooze struikelblokken, doch het uiteindelijk resultaat is geweest een hoeveelheid reproductie werk als nooit had kunnen worden geproduceerd met de aloude gravure.

Wijziging in teekens van de kaart.

Intusschen heeft dit procédé meteen naar voren doen komen, dat verscheidene teekens in de kaart zich voor de foto-litho niet voldoende leenden. Daar bovendien bij de photogrammetrie weer eens te meer bleek hoe jammer het toch was, dat het wegnnet belangrijke verteekeningen noodig maakte in een met de grootste accuratesse bewerkte kaart, werd aan den Minister van Defensie een wijziging in teekens voorgesteld en de goedkeuring daarop verkregen. In de bijlage zijn deze veranderde teekens weergegeven.

Het gevolg van deze wijziging is een verduidelijking van de kaart (het denneboomteeken, dat tot verdoezeling van heuvelterrein aanleiding gaf toont dit m.i. genoeg) terwijl het wegnnet dusdanig in breedte is teruggebracht, dat de verteekening tot het toelaatbaar minimum is gereduceerd. Ten slotte zijn eenige teekens, die als verouderd waren te beschouwen (het straat- en grindwegteeken) vervallen op de overweging, dat het duidelijk onderscheid tusschen de tallooze soorten wegen (macadamweg, grindweg, bitumenweg, betonweg, teerbetonweg, straatweg) niet meer te maken is en de draagkracht der wegen naar het teeken niet meer beoordeeld kan worden. Een frappant geval hiervan deed zich vorigen zomer b.v. voor in het Noorden van Groningen waar men bezig was *op* den ouden straatweg een macadamweg aan te brengen.

Het zal intusschen geen betoog behoeven, dat het niet mogelijk is ineens van teeken en wegbreedte te veranderen, zoodat helaas voorloopig nog de beide voorstellingswijzen gelijktijdig gebruikt zullen moeten worden. Zoo spoedig mogelijk zal hierin evenwel eenheid worden gebracht.

Het schetsblad.

Ten slotte wordt de aandacht gevestigd op de nieuwe schetsbladen. Deze werden tot voor korten tijd gedrukt in grijs met bruine hoogtelijnen. Gelet op het weinige gebruik dat gemaakt wordt van deze speciaal aangegeven hoogtelijnen worden deze thans ook in grijs gedrukt, terwijl het wegnnet in lichtrood is gedrukt, zoodat het aantal drukgangen hetzelfde is gebleven.

In de catalogus van den Topografische-Dienst (verkrijgbaar ad / 0,25), uitgave 1934 is aangegeven welke schetsbladen in zwart-rood zijn uitgegeven.

Duinterrein.

Het is lang niet aan een ieder bekend, dat heuvel- en duinterrein vrijwel nooit juist wordt weergegeven, doch schetsmatig wordt bewerkt. De stereoscopie heeft ook hier weer groote mogelijkheden geopend. Hoewel de schaal 1 : 25.000 nu eenmaal niet mogelijk maakt elk heuveltje weer te geven (er zijn er heel wat die slechts een doorsnede van $\pm 2,5$ m hebben, of 1/10 mm op deze schaal) is thans getracht zooveel mogelijk een juiste voorstelling van duinterrein te vervaardigen. Op deze wijze is thans de kust van Ter Heyde tot de Wassenaarsche slag in bewerking op de desbetreffende bladen.

Gaarne houden wij ons aanbevolen voor opmerkingen, betreffende het duinterrein op deze kaarten wanneer deze verkrijgbaar zullen zijn gesteld.

BIJLAGE.

WIJZIGINGEN IN DE VERKLARING DER 1:50.000 en 1:25.000.

Waar niets afzonderlijk is vermeld, geldt de wijziging zoowel voor de kaart 1:50.000 als die van 1:25.000.

- Onveiligheidssignaal.
- Kogelvanger v.h. teeken schietbanen, geheel zwart.
- Spoorweg, dubbel spoor, met en zonder bermsloot, opgehoogd.
a. verzwaarde treklijn, breedte tusschen de lijnen 0,5 mm.
b. breedte der zwart-wit blokjes 2 mm.
c. arc. als bij dijken, dus alleen recht boven 2,5 m.
d. bermslooten.
- Spoorweg enkel spoor, als boven, maar geen blokjes.
- Kunstwegen, lijnen minder zwaar dan bij spoorwegen, afstand tusschen de lijnen 0,5 mm. Teeken straat-grintweg is vervallen.
- Slecht onderhouden verharde weg, breedte 0,4 mm.
- Niet verharde weg „ 0,4 „
- Karrespoor „ 0,3 „
- Dijk, met en zonder bermsloot 2,5 m en hooger.
a. kruinbreedte bij kunstweg 0,5 mm bij onverharde weg 0,4 mm.
b. taludbreedte 0,3 mm.
- Dijk of kade 1—2,5 m hoog. Kruin en taludbreedte elk 0,3 mm tenzij de werkelijke breedte grooter is, dan door deze maat wordt voorgesteld.
- Rijksgrens, afstand kruisjes 1,5 mm. Op 1:25.000 2 mm.
- Afrastering, kruisjes op afstand van 1,5 mm. Op 1:25.000 2 mm.
- Naaldhout.
- Opslag van loof- en naaldhout; de hierbij aangegeven streepjeslijn wordt vóór het drukken weggenomen. Daardoor stelt het teeken bosch *zonder* contour voor, dat dit bosch „opslag” is en dus niet in den juisten vorm is weergegeven. Bosch *met* contour is dus in juisten vorm op het terrein terug te vinden.
- Boomgaard en boomkweekerij, volle stippen.
 Boomen langs wegen en slooten, volle stippen. (Waren vroeger open stippen op de kaart 1:50.000.)
- Houten kribwerk en houten hoofd. 1:50.000.
 Steenen glooiing en steen hoofd. 1:50.000.
- Getrianguleerde lichttoren.
- Wateren buiten de rijksgrenzen (geen zwart filé).
- Teeken voor snijding van parallellen en meridianen. Lengte van de streep-punt-streep in totaal 2 mm.

Op de kaart 1:25000 worden slooten in blauw voorgesteld.

Op de achterzijde der kaarten worden de coördinaten van de snijpunten van meridianen en parallellen met het kader van de kaart, benevens de coördinaten der hoekpunten van de kaart in het stelsel der Rijksdriehoeksmeting aangegeven.

OPTREDEN VAN EEN AFDEELING ARTILLERIE BIJ DEN NADERINGSMARSCH ¹⁾)

DOOR A. T. C. OPSOMER.

Eerste-luitenant 2 R.V.A.

III. (Vervolg van blz. 219).

Wij nemen aan, dat de afmarsch van de afdeeling volgens de gegeven bevelen vlot verloopt. Van de IV Verk.A. is op het oogenblik van afmarsch alleen bekend, dat in den avond en nacht van 1 op 2 Mei enkele schermseligen met vijandelijke patrouilles hebben plaats gevonden, doch dat de pogingen van Roode patrouilles om in de richting van Epe door te dringen werden afgewezen.

Als om 4.00 de afdeelingsstaf afmarcheert, en de verkenningspatrouille van den luitenant-verkenner I zich heeft afgemeld, is uiteraard omtrent het al of niet vlot verlopen van den verderen opmarsch van IV Verk.A. nog niets bekend.

Wij zullen ons nu bij den luitenant-verkenner I aansluiten, ten einde te zien op welke wijze hij de hem opgedragen taak uitvoert.

Nadat hij den vorigen avond de opdracht heeft gekregen, heeft hij voor zichzelf nagegaan op welke wijze hij deze zoo goed mogelijk zou kunnen uitvoeren. De opdracht is tweeledig:

- 1e. nauwkeurig doen verkennen en voorbereiden de stelling voor de 1e Batterij;
- 2e. een opstelling voor de beide andere batterijen verkennen.

De hiervoor beschikbare tijd is ongeveer drie kwartier. Het is zaak zoo spoedig mogelijk een stelling te vinden voor de 1e Batterij, opdat de luitenant-toegevoegd aan die batterij aan het werk kan worden gezet; daarna kan de luitenant-verkenner I zelf de opstellingen voor de beide andere batterijen verkennen.

Verkend moeten worden:

- 1e. de opmarschweg;
- 2e. de batterijstellingen;
- 3e. waarnemingspunten;
- 4e. voor de eerste batterij de opstelling voor de voorwagens.

De verkenning van den opmarschweg zal voornamelijk noodig zijn voor het gedeelte van het punt waar de groote weg moet worden verlaten tot de stelling. Om te beslissen, waar hij bij de verkenning eventueel den grooten weg zal verlaten, moet de luitenant-verkenner eerst op de kaart nagaan, waar hij de

¹⁾ Door bijzondere omstandigheden moest deze serie artikelen enkele maanden worden onderbroken, thans zal zij weder geregeld voortgang hebben.

stellingen zal zoeken, welk terrein er zich volgens de kaart het meeste toe leent, in verband met de gestelde eischen.

De stelling zal moeten komen ter hoogte van Dennenheuvel, zoo dicht mogelijk bij den marschweg, met dien verstande, dat de batterijen niet zóó dicht bij dien weg mogen liggen, dat zij door hun vuur eventueel het verkeer over dien weg zouden hinderen.

Aangezien vuur moet kunnen worden gebracht van de P. K. Epe tot in de richting van de Horster Oph. Br. en als hoofdrichting kaarthoek 35.00 is opgegeven, is het den luitenant-verkenner duidelijk, dat hij bij voorkeur zijn stellingterrein zal moeten zoeken ten Oosten van den kunstweg, teneinde de hoofdrichting zooveel mogelijk in het midden van het schootsveld te hebben.

Volgens de kaart zal ook een opstelling Oost van den kunstweg gemakkelijker te vinden zijn dan een opstelling West van dien weg. Het terrein West van den kunstweg toch is vrij sterk beboscht, hetgeen — gezien de weinige beschikbare tijd voor verkenning en voorbereiding — wellicht bezwaren zal opleveren met het vuren in verschillende richtingen en met het oog op den gestelden eisch betreffende den kortsten afstand, waarop moet kunnen worden gevraagd. De gesteldheid van het terrein Oost van den kunstweg maakt het voorts waarschijnlijk, dat van de stelling uit het voorterrein althans over eenige diepte zal kunnen worden ingezien; West van den kunstweg zal waarschijnlijk in het geheel geen inzicht worden verkregen. Als nadeel staat daar tegenover, dat het terrein Oost van den kunstweg veel minder dekking tegen vliegerwaarneming zal opleveren, een bezwaar, dat echter bij den naderingsmarsch veelal in den koop zal moeten worden genomen, terwille van een snelle verkenning en een vlug en gemakkelijk in stelling komen.

Ten slotte overweegt de luitenant-verkenner nog, dat hij zal moeten zoeken ten Zuiden van den kunstweg naar de Vemder Oph. Br., maar bij voorkeur zoo dicht mogelijk bij dien weg, aangezien die zich goed zal leenen voor den opmarsch.

De luitenant-verkenner komt dus tot het volgende *plan voor de verkenning*:

Om 4.00, na afmelden bij den Afd. C., in galop langs den Hessenweg (die zich goed voor galop leent en waardoor spoedig een voorsprong wordt verkregen) tot aan den kunstweg Wezep-Heerde en vervolgens in een tempo van 10 stap 20 draf langs dezen kunstweg naar Heerde — kunstweg richting Epe tot driesprong van kunstwegen in vt. 16—61; daar den weg naar Vemder Oph. Br. volgen tot de eerste knik in dien weg en Zuid van den weg kijken naar geschikt stellingterrein. Het voorbijrijden van andere troepen kan eventueel wijziging in het tempo brengen. Bij den opmarsch tevens te letten op uitzicht in Zuidelijke richting en op hooge punten, die mogelijk als waarnemingspunt kunnen dienstdoen. Is tot aan de knik in den weg nog geen geschikt terrein gevonden, dan den landweg volgen, die op de kaart in Zuid-Westelijke richting door de beide n's van Dennenheuvel loopt en aan weerszijden van dezen landweg naar een stelling zoeken. Zoo gauw een geschikt terrein is gevonden, nagaan of de opstelling voldoet aan de eischen van kortste baan en zijdelingsch schootsveld. Indien aan deze eischen wordt voldaan de luitenant-toegevoegd van de 1e Batterij met diens personeel in deze stelling achterlaten ter verdere verkenning en voorbereiding en zelf de opstellingen voor de beide andere batterijen globaal verkennen.

De marsch naar het stellingterrein verloopt volgens het plan. Bij den Zuidelijken uitgang van Heerde komt de patrouille een motorordonnans van IV

Verk. A. tegen, die mededeelt, dat de Verk. A. ten Zuiden van Epe in gevecht is. Zonder stoornis wordt de marsch voortgezet en even voor zes uur bereikt de luitenant-verkenner met zijn personeel de driesprong. Het blijkt, dat het terrein vrijwel geheel met de kaart klopt en als hij den weg naar de Vemder Oph. Br. inrijdt, ziet de luitenant-verkenner al gauw, dat ten Zuiden van dezen weg wel gelegenheid is om een stelling te vinden. Een honderdvijftig m ten Oosten van de driesprong bevindt zich een boerderij waardoor het terrein ten Zuiden van den kunstweg gemakkelijk kan worden bereikt. Met één oogopslag is te zien, dat geen terreinvoorwerpen de vuuruitwerking zullen belemmeren. De op de kaart voorkomende boschjes in de onmiddellijke nabijheid, blijken slechts uit laag kreupelhout te bestaan en leveren geen bezwaar op.

Aangezien het terrein in Oostelijke richting in hoofdzaak uit bouwland en grasland bestaat, dat gedeeltelijk van de boerderij uit te overzien is, bemerkt de luitenant-verkenner wel, dat hij met het vinden van de stellingen voor de andere batterijen niet veel moeite zal hebben en hij besluit daarom, eerst te zoeken naar een waarnemingspunt, aangezien dat wellicht moeilijkheden zal opleveren en eenigen tijd zal kosten. Omtrent het vinden van een waarnemingspunt, dat een goed uitzicht tot op 3000 m van de batterij zal opleveren, maakt hij zich geen illusies; hij zal al blij zijn, indien een punt wordt gevonden, dat eenig inzicht geeft, want volgens de kaart bevinden zich geen hooge punten in de omgeving van het aangewezen stellingterrein. Hij wijst nu den luitenant-toegevoegd van de 1e Batterij de plaats, waar de batterij zal moeten komen en draagt hem op de stelling nader te verkennen, de wijze van oprijden van het erf der boerderij af na te gaan, de plaatsen der stukken aan te geven — waarbij hij er hem nog opmerkzaam op maakt, dat het stellingnemen vooral vlug moet kunnen geschieden — de opstelling der voorwagens te verkennen, welke zal moeten worden gezocht aan of op den landweg, die van de tweede knik in den kunstweg naar de Vemder Oph. Br. in Noordelijke richting loopt, en verder alles voor te bereiden voor het stellingnemen der batterij, zoodat het stellingnemen heel vlot zal kunnen geschieden en de batterij dadelijk na het stellingnemen zal kunnen vuren.

De luitenant-verkenner gaat nu zelf het waarnemingspunt verkennen. Hij moet daartoe zooveel mogelijk in de onmiddellijke nabijheid van de batterij blijven, want een waarnemingspunt op grooten afstand heeft bij den naderingsmarsch geen nut. Met behulp van een ladder klimt hij op het dak van de boerderij. Van hieruit is het terrein tot aan den kunstweg Epe—Horster Oph. Br. op verschillende punten in te zien; de boomen langs dezen kunstweg beletten echter elk uitzicht ten Zuiden van den weg; alleen de schoorsteen van de zuivelfabriek in vt. 15—58 is te zien boven de boomen uit. Om uitzicht ten Zuiden van den weg te krijgen zou hij naar voren tot aan dezen weg moeten gaan; dit is natuurlijk te ver en daarom besluit hij met dit waarnemingspunt, van waaruit de batterij met de stem zal kunnen worden gecommandeerd, genoeg te nemen. Hij deelt dus aan den luitenant-toegevoegd mede, dat daar waarnemingspunt en commandopost zullen worden gevestigd.

Hij gaat thans de opstellingen voor de 2e en 3e Batterij verkennen en aangezien hij van plan is daarna rechtstreeks naar het door den Afd. C. opgegeven punt — de driesprong van kunstwegen ten N.O. van Bijsterbosch — door te gaan, draagt hij den luitenant-toegevoegd ten slotte nog op om zorg te dragen, dat diens wachtmeester-verkenner van 7.00 af op den driesprong van den kunstweg Heerde—Epe en den kunstweg naar de Vemder Oph. Br. de batterij-

commandant opwacht, teneinde deze den weg naar de stelling te wijzen.

De luitenant-verkenner rijdt nu den weg af in Oostelijke richting. Ten Oosten van de eerste knik in den weg is een goede gelegenheid een batterij op te stellen; in de boomgaard ten Noorden van het woord Vemde kan de 3e Batterij opstelling vinden. Verdere verkenning van deze stellingen is thans niet noodig; er zou trouwens ook geen tijd voor zijn. De luitenant-verkenner begeeft zich nu zoo snel mogelijk naar de driesprong bij Bijsterbosch, waar hij te kwart voor zeven is en den Afd. C. opwacht.

(Wordt vervolgd.)

NIEUWE UITGAVEN

Napoléon, door FRIEDRICH M. KIRCHEISEN, uit het Duitsch vertaald door J. G. GUIDAU, twee deelen. Uitg. Plon, Parijs. Prijs 30 fr. per deel.

BAINVILLE eindigde zijn enkele jaren geleden verschenen Napoléon-studie met de treffende woorden: „Quand il était parti de Malmaison pour Rochefort avant de se livrer à ses ennemis, il avait quitté lentement, à regret, ses souvenirs et la scène du monde. Il ne s'éloignera des mémoires humaines, qu'avec la même lenteur et l'on entend encore, à travers les années, à travers les revolutions, à travers des rumeurs étranges, les pas de l'empereur qui descend de l'autre côté de la terre et gagne des horizons nouveaux.”

In het werk van KIRCHEISEN vinden deze woorden opnieuw hun bevestiging. Na op zijn zestiende jaar gegrepen te zijn door de geweldige figuur van den Keizer heeft KIRCHEISEN een groot deel van zijn leven gewijd aan de studie van Napoléon en zijn tijd. Omstreeks 100.000 geschriften over dit tijdperk werden door hem geraadpleegd. De titels der voornamesten daarvan zijn gepubliceerd als *Bibliographie du temps de Napoléon, comprenant les Etats-Unis*. Na jaren van bronnenstudie en van studiereizen legde KIRCHEISEN het resultaat vast in het standaardwerk *Histoire de Napoléon et de son temps*, waarvan het negende en laatste deel binnenkort zal verschijnen. Begrijpende, dat slechts weinigen tijd en gelegenheid zouden hebben hiervan kennis te nemen, vatte KIRCHEISEN de door hem behandelde stof tevens beknopter samen in het in den aanhef van deze bespreking genoemde werk.

De studie van KIRCHEISEN vormt een tegenhanger van een ander aan NAPOLEON gewijd werk van recenten datum, dat, in het Nederlandsch vertaald, ook hier te lande op gang maakte. Wij bedoelen het werk van COHN, schrijvende onder het pseudoniem **EMIL LUDWIG**. Bij LUDWIG een film, waarbij de beelden voorbij flitsen. Boeiend doch vluchtig. Een NAPOLEON, niet zooals deze was, doch zooals LUDWIG zich deze heeft pasklaar gemaakt voor de door hem gewenschte enscèneering. Bij Kircheisen een in rustigen verhaaltrant, met nauwkeurigheid en objectiviteit gegeven „image fidèle de l'empereur NAPOLEON, tel qu'il fut dans la réalité, et non tel qu'il surgit du cerveau d'écrivains dont l'imagination est d'autant plus riche que leur science est plus indigente”. Al mist het werk van KIRCHEISEN derhalve filmeffecten, toch, naarmate het beeld van den Corsicaan zich duidelijker afteekent, weet ook KIRCHEISEN zijn lezer in den ban van den Keizer te brengen. Van enkele ons allen vertrouwde voorstellingen moeten wij afstand doen. **BONAPARTE** met het vaandel in de hand op de brug van *Arcole*, onderwerp van het talloze malen gereproduceerde schilderij van **GROS**, verklaart schrijver tot een fabel. Op het evenbekende schilderij van **DAVID** betreffende de tocht over den *St. Bernard*, blijkt vrijwel alles onjuist te zijn weergegeven.

Aan NAPOLEON's bemoeiingen met de marine besteedt schrijver meer aandacht dan gewoonlijk geschiedt. De bladzijden gewijd aan de heftige perscampagne, welke in het buitenland, onder invloed van handelsbelangen en van de Fransche émigré's en hun partijgenooten, tegen NAPOLEON's bewind werd gevoerd, geven alle aanleiding tot vergelijkingen met een overeenkomstig geval in het heden.

De verschillende veldtochten zijn goed weergegeven — al doet het gemis aan bijbehorende kaarten zich daarbij gevoelen — zonder uiteraard voor militaire studie de waarde te hebben der werken van **CAMON**.

Alles bijeen een belangrijke verrijking van de Napoléon-litteratuur. Gedachtig aan den raad, welke NAPOLEON heeft gegeven aan hen, die aanvoerder willen worden: „Lisez, relisez l'histoire des grands capitaines” mocht niet worden nagelaten op deze historie van een der grootste kapiteinen hier de aandacht te vestigen.

DE ORGANISATIE DER KEURINGSDIENSTEN VAN WAREN TOEGELICHT VOOR VERPLEGINGS- OFFICIEREN

DOOR IR. J. STRAUB,

Reserve-eerste-luitenant voor speciale diensten der intendance.

De herhaaldelijk door militairen aan den dag gelegde belangstelling voor de Keuringsdiensten van waren zie ik als een teeken des tijds, als deel uitmakende van de groeiende belangstelling van de militaire organisatie voor de structuur der burgermaatschappij. We zien die belangstelling niet als belangeloos, en zij moet dat niet zijn, ik zie daarin de vraag hoe die burgermaatschappij kan worden dienstbaar gemaakt aan militaire belangen, en het zal geen verwondering baren, indien ik in een beschrijving van de Keuringsdiensten in het bijzonder die punten naar voren breng, waar ik meen dat de mogelijkheden van contact van de Intendance met den Keuringsdienst liggen, de mogelijkheden van dienst door de burgerorganisatie te bewijzen aan de militaire organisatie. Het tot stand brengen van dergelijk contact is zonder twijfel een moeilijke zaak, daar het zich bezwaarlijk van hoogerhand laat voorschrijven, en zelfs door zulk een voorschrift alleen niet in het leven zou kunnen worden geroepen. Dat het contact zich ook zonder voorschrift vinden laat, waar de neiging daartoe voorzit, is mij echter uit ervaring gebleken, immers herhaaldelijk heb ik, door mijn functie in het burgerleven aan den Keuringsdienst te Amsterdam, diensten kunnen bewijzen aan verschillende instellingen der Intendance. Zeker is het dan ook ten deele aan zulke persoonlijke ervaring toe te schrijven, wanneer ik hier het contact tusschen burger en militair als een zoo belangrijk element in de organisatie onzer weermacht voorstel. Voor een ander deel berust die overtuiging op het inzicht, dat het voor ieder mensch, voor iedere specialiteit, hoe langer hoe moeilijker wordt zelfstandig iets te bereiken, doordat de problemen der wetenschap en der techniek en ook de geheele structuur van het maatschappelijke leven hoe langer hoe gecompliceerder worden. Zonder twijfel ligt echter ook deze behoefte aan contact in den geest des tijds, in de lijn der ontwikkeling van onze defensie.

Een vaste staf van all round gevormde beroepsofficieren wordt hoe langer hoe meer als de kern beschouwd, waaromheen zich de groote schare van door haar opgeleide reserve-officieren groepeerd. Velen van deze beschikken over maatschappelijke of technische ervaring, die toelaat hen ook in de militaire organisatie een verantwoordelijke opdracht toe te vertrouwen. Ook buiten de officieele herhalingsoefeningen kunnen zij door vertrouwelijke adviezen verschillende afdelingen van het leger van dienst zijn. Wil men inderdaad met

de beschikbare gelden en militaire krachten zoo veel mogelijk bereiken, dan is het noodzakelijk nog verder te gaan, en in het algemeen van de diensten van burgers gebruik te maken, waar die zonder groote kosten verleend kunnen worden.

Het behoeven dan niet alleen personen te zijn, die daarvoor in aanmerking komen, ik denk aan industrielen, professoren, statistici, specialisten, maar evenzeer burgerlijke instituten, hetzij particuliere of overheidslichamen, rijks- of stedelijke diensten. Het contact met zulke lichamen is zelfs te verkiezen boven dat met afzonderlijke personen, omdat het van meer blijvend aard is. Personen hebben bovendien veelal burgerbelangen, die hen ongeschikt maken voor het verzamelen van gegevens, indien deze bijvoorbeeld de bedrijven hunner concurrenten zouden betreffen.

Ik ben dus van meening, dat de verschillende afdeelingen van het leger in vreedstijd op velerlei wijze gebruik zouden kunnen maken van diensten, inlichtingen, advies, te verstrekken door de meest verschillende burgerlijke instellingen, overheids en particulier, en dat daaruit besparingen in geld of een verhoogd effect der uitgaven voor het leger zouden volgen. Veel grooter nog acht ik echter het indirecte belang van zulke samenwerking.

Te allen tijde bestaat de mogelijkheid, die wij hopen dat zich niet voor zal doen, maar waarop wij voorbereid moeten zijn, dat plotseling militair gezag over het vaderland moet worden uitgeoefend. In den plotseling gewijzigden toestand zullen bestaande burgerlijke organen zooveel mogelijk worden gehandhaafd en dienstbaar moeten worden aan de nieuwe organisatie. Die omzetting zal nu veel vlotter verlopen en veel sneller tot een harmonisch geheel voeren, indien reeds in vreedstijd op eenigerlei wijze contact bestond, zoodat niet alleen de leiders elkaar en elkaars positie kennen, maar zoo mogelijk ook het kantoorpersoneel van beide de wijze van behandeling van zaken bij ervaring kent. Volgens dezen gedachtengang is er dus reden om zelfs opzettelijk gelegenheden en mogelijkheden van contact tusschen militaire en burgerorganisaties op te zoeken en te verwezenlijken.

Wanneer ik bedenk, hoe gemakkelijk ik dergelijke mogelijkheden aan zou kunnen wijzen van contact tusschen militaire diensten en die burgerlijke instelling welke ik door mijn ambt ken: de keuringsdiensten van waren, dan twijfel ik niet, of zij die andere burgerdiensten kennen, zullen ook voor deze de gelegenheden kunnen aanwijzen voor samenwerking met militaire organen.

Wanneer ik er thans toe overga de organisatie en de taak der keuringsdiensten uiteen te zetten, zullen de mogelijkheden van dienstverleening aan militaire organen, in vreedstijd zoowel als onder militair gezag vanzelf in het oog springen, het meest wel aan diegenen onder mijn lezers, die de behoeften van het leger in vredes- en oorlogstijd het best kennen.

* * *

De tegenwoordige toestand, waarbij eenentwintig keuringsdiensten over het geheele land de kwaliteit der eerste levensbehoeften handhaven, met een zekerheid als in geen enkel ander land bestaat, laat zich het best begripen door de geschiedenis van de keuring van waren na te gaan.

Zien we af van plaatselijke keuren op het gewicht van brood, van strafbepalingen tegen het verkoopen van bedorven vleesch, zooals die uit de 15e tot 18e eeuw bekend zijn, dan begint de geschiedenis voor ons in het jaar 1893,

toen vrijwel tegelijk Amsterdam en Rotterdam controle gingen oefenen op de in de steden verkochte eet- en drinkwaren en in hun politieverordeningen artikelen opnamen tegen den verkoop van vervalschte, of bedorven waar, en van waar, die schadelijk was voor de gezondheid.

De oprichting dezer stedelijke keuringsdiensten geschiedde in navolging van hetgeen in groote Duitsche en Engelsche steden was geschied, en zij werd juist door de in het buitenland hier en daar ingevoerde keuring steeds dringender noodig, omdat naar Nederland al datgene dreigde te worden verkocht, wat elders niet werd geduld. Al spoedig werden dan ook in verschillende andere steden Keuringsdiensten ingericht: 's Gravenhage, Dordrecht, Utrecht, en de ontdekte vervalschingen waren zoo vele en zoo krasse, dat het tegenwoordige geslacht de verhalen er over nauwelijks meer gelooven wil. Hoe erg de toestand was moge hieruit blijken, dat er grossiersfirma's waren, die afzonderlijke prijscouranten hadden voor steden met en zonder Keuringsdienst!

Van den aanvang af bestond er tusschen de verschillende Keuringsdiensten wel in vele opzichten overeenstemming in de waardeering van de gekeurde artikelen, maar toch ook verschil. Zoo meende men destijds te Amsterdam dat melk met water moest worden toegelaten, als ze maar niet voor volle melk verkocht werd, en evenzoo peper, die met een gelijke hoeveelheid meel vermengd was, omdat die immers voor de gezondheid niet schadelijk was (maar alleen voor de beurs van den koper).

Uitwisseling van ervaring en eenheid van optreden waren zeer gewenscht en werden verkregen door bijeenkomsten van de directeuren dier plaatselijke diensten, waar bijvoorbeeld ook kwesties van toelaatbaarheid van saccharine, van min of meer schadelijke of bezwaarlijke conserveermiddelen en kleurstoffen in voedingsmiddelen werden besproken. Aan de uitkomsten van dergelijk overleg kwam natuurlijk geen wettelijk bindende kracht toe, aanmerkelijk versterkt werden zij echter, wanneer ook de belangrijkste fabrikanten en handelaren in de besproken levensmiddelen dezelfde meening als de directeuren van Keuringsdiensten waren toegedaan. Zoo zijn, lang voordat deze heele materie wettelijk geregeld werd, regels voor de samenstelling van verschillende eet- en drinkwaren tusschen directeuren van keuringsdiensten eenerzijds en fabrikantenverenigingen anderzijds, tot beider genoegen overeengekomen en, zoo goed en zoo kwaad als het ging, gehandhaafd op grond van meestal vrij zwakke artikelen in politieverordeningen.

Trad aldus in de groote steden verbetering in, van den toestand op het platteland kon men slechts vermoeden dat het er ongeveer wezen zou zooals vroeger ook in de steden. Een goede maatregel was het daarom in Friesland, in Groningen, in Drenthe, om provinciale keuringsdiensten op te richten, met een laboratorium in de hoofdplaatsen, maar met inspecties in alle gemeenten dier provincies.

Een soortgelijke regeling heeft ten slotte de warenwet ¹⁾ van 1919 voor het geheele land voorgeschreven. Keuringsdiensten in de hoofdplaatsen des lands opgericht, als stedelijke inrichtingen, en over deze de andere gemeenten des rijks verdeeld, zoodat de belangen van een streek worden behartigd vanuit een daarin liggende centrale gemeente. Ook in ander opzicht heeft de warenwet overgenomen, wat vroeger spontaan door directeuren was ingesteld, namelijk het overleg met fabrikanten en handel over de te stellen normen van samenstelling.

¹⁾ Warenwet en uitvoeringsbesluiten zijn verschenen als no. 99 van SCHUURMAN en JORDENS uitgave der Nederlandsche Staatswetten.

Een groote commissie van overheids- en particuliere deskundigen en vele fabrikanten heeft in de jaren sinds 1919 onafgebroken gewerkt aan het formulieren van zulke normen voor alle verschillende levensmiddelen, deze zijn daarna in Koninklijke Besluiten vastgelegd en volgens hen worden sindsdien door alle keuringsdiensten de beoordeelingen der waren gedaan.

Niet wettelijk streng voorgeschreven is een andere spontane instelling der oudste directeuren: het gemeenschappelijk overleg over de wijze van optreden. De noodzakelijkheid daarvan is na de vaststelling der Koninklijke Besluiten niet minder groot geworden dan voorheen, dit wordt ook zonder voorschrift door de directeuren gevoeld en geregeld komen zij te Amsterdam samen voor vaststellen van regels van tempo en kracht van optreden in concrete gevallen, of in het algemeen bij het in werking treden van nieuwe koninklijke besluiten. In bepaalde gevallen, zooals nog enkele jaren geleden bij de invoering van het Wijnbesluit, wordt evenals vroeger met vertegenwoordigers van den handel overleg gepleegd.

Zoo is uit plaatselijke maatregelen door geleidelijke uitbreiding en vrijwillig gezocht contact een eenheid van optreden over het geheele land vanzelf gegroeid. De Warenwet heeft daaraan toen den vasten vorm gegeven van een rijksregeling, waarbij voor de groote steden niet veel veranderd is, maar waarvan het platteland zeer geprofiteerd heeft. Het bleek namelijk in de eerste jaren na de invoering der Warenwet, toen de keuringsdiensten hun werkzaamheid ook over het platteland gingen uitstrekken, dat hier nog dergelijke toestanden heerschten als vroeger in de steden tot het oprichten van plaatselijke keuringsdiensten hadden geleid. Sindsdien is echter de toestand op het platteland gelijk aan die in de steden geworden. Wat er voorts door de rijksregeling veranderd is, is in hoofdzaak de strafmaat bij overtredingen, die zeer verzwaaard is (tot 2000 gulden boete of 6 maanden hechtenis), de normen voor verschillende artikelen zijn thans officieel, zoodat strafvervolgingen met meer succes kunnen worden ingesteld. De directeuren zijn echter evenals vroeger gemeente-ambtenaren en in hoofdzaak verantwoordig aan B. en W. der gemeente, waar hun laboratorium gelegen is. De controle van het rijk, dat de helft in de kosten bijdraagt, bepaalt zich in hoofdzaak tot het goedkeuren van de begroting, waartoe het departement zich laat adviseeren door den Hoofdinspecteur der Volksgezondheid.

Een dergelijke gedecentraliseerde uitvoering van een rijkswet door eenentwintig zelfstandige laboratorium-directeuren in gemeentedienst zal een buitenstaander zonderling voorkomen, practisch voldoet zij echter zeer goed. Een dergelijke zelfstandigheid hebben immers ook andere lichamen die in deelen des rijks de wetten handhaven: de rechtbanken en de politiecorpsen. De groote lijn wordt door wet en Koninklijke Besluiten aangegeven, in bijzondere gevallen kan een ministerieele beschikking voor een overal gelijke interpretatie of overal gelijktijdig ingrijpen zorgen, in het algemeen is dergelijk ingrijpen in de zelfstandigheid der diensten echter niet noodig, omdat de practijk dwingt tot samenwerken en tot gelijkvormig optreden over het geheele land.

Immers fabrikanten en grossiers leveren over het geheele land en zouden verschil van optreden der verschillende Keuringsdiensten onmiddellijk opmerken en zich daarover terecht beklagen; over alle eenigermate dubieuze kwesties wordt dus in het college van directeuren ¹⁾ beraadslaagd en komt men

²⁾ Secretaris: Dr. F. H. VAN DER LAAN, Directeur van den Keuringsdienst van Waren te Utrecht, Rijnkade 2.

doorgaans tot een gemeenschappelijk standpunt, veelal nadat ook met vertegenwoordigers van den handel overleg is gepleegd, zooals bijvoorbeeld over de uitvoering van het wijnbesluit en de geleidelijke saneering van handelsusances in deze branche. In zeer vele gevallen zijn ook de fabrikanten of grossiers van waren die in het eene gebied worden aangetroffen, gevestigd in het andere, en moeten dus te nemen maatregelen worden overgelaten aan den directeur van een anderen keuringsdienst, aan wien wordt kennis gegeven en van wien men dan ook weet, dat hij in den overeengekomen geest zal ingrijpen.

Uit deze beschrijving van de organisatie van het geheel der keuringsdiensten is wel duidelijk, dat al hetgeen hieronder van den Amsterdamschen dienst zal worden gezegd, in groote trekken evenzeer voor de andere diensten geldt, alleen is de Amsterdamsche dienst de grootste van alle, hetgeen een sterke specialisatie van verschillende werkzaamheden onder bijzondere deskundigen mogelijk, en ook dringend noodig maakt.

De wijze van optreden van den Keuringsdienst is veel gemoedelijker dan van de politie. Terwijl het bij de politie vrijwel van het toeval afhangt of een bepaald persoon voor een geconstateerde overtreding een strafvervolging oploopt of niet, daar immers de agent niet weet of de man al meer in overtreding is geweest, kennen wij al onze klantjes en kunnen beoordeelen of iemand een eenvoudige waarschuwing moet hebben, dan wel voor een strafvervolging in aanmerking komt. In de practijk blijkt dan dat percentsgewijs maar zeer weinig vervolgingen noodig zijn om verbeteringen door te drijven. Zoo werden in 1929 voor het verkoopen van worst van „ondeugdelijke” samenstelling, d.w.z. die niet aan de minimum-eischen van het „Worstbesluit” voldeed 230 schriftelijke waarschuwingen verzonden, en slechts 33 strafvervolgingen ingesteld tegen slagers bij wie waarschuwen niet hielp, en die dan ook vrijwel alle door den kantonrechter veroordeeld werden tot hooger of lager boetes. De op verschillend gebied thans nog voorkomende afwijkingen van gestelde eischen vormen ook niet meer een zoodanig gevaar voor volksgezondheid of — als vorm van deloyale concurrentie — voor den reëlen handel, dat men zich niet tevreden zou mogen stellen met het op deze goedmoedige wijze geleidelijk verbeteren van den toestand, een geleidelijke verbetering, die ook inderdaad in den loop der jaren valt te constateeren, zelfs op het gebied van de melk-controle, het moeilijkste van alles, door dat aan de productie en distributie zoo buitengewoon veel personen deelnemen, en misbruik zoo gemakkelijk te maken is.

(Slot volgt).

TACTISCHE PRIJSVRAGEN

OPLOSSING VAN TACTISCHE PRIJSVRAAG No. 1¹⁾

DOOR

J. REININK,

Eerste-luitenant der infanterie, werkzaam bij de sectie spoorwegdienst ten bureele van den Chef van den Generalen Staf.

C.-R. Gr.
No. B.

GEHEIM.

Exemplaar No.
cp. 1 Augustus 1934
12.00

VERDEDIGINGSBEVEL.

1. *Vijand.*

De vijandelijke hoofdstrijdkrachten bevinden zich nog op ongeveer 100 km afstand. Zijn vooruitgeschoven verkenningorganen hebben nog nergens den IJssel overschreden.

2. *Eigen toestand en voornemens.*

De I Divisie, versterkt met I—16 R.A., rechts en links aangeleund, heeft opdracht tot elken prijs het doordringen des vijands in de richting Vierhouten—Nunspeet te beletten, in het bijzonder in het meer open terrein tusschen de bosschen van Gortel en Tongeren en zich daartoe ter verdediging in te richten in een hws, gelegen tusschen Vasen en Epe.

De I Div. vormt 3 vakken, van Zuid naar Noord: I—4 R.I. (versterkt), R. Gr., versterkt met 1 M.C. (min een S.), en R.J. (versterkt). Het R. Gr. is toegewezen het vak:

Zuid begrensd door de lijn:

hoogte 15,3 (vt 12—56)—Kp 14 bij halte Emst—Schobbertsbrug (bij I—4 R.I.)—Brn (vt 19—55, 10—85).

Noord begrensd door de lijn:

Stuw (vt 13—58, 10—55)—Zuukbrug (bij R.J.)—pl 13 (vt 19—58, 70—00) en heeft opdracht, om met alle ten dienste staande middelen den vijand te beletten, dat hij doordringt in de richting Westendorp of dit dorp Zuidelijk omtrekt.

Een peloton van 1 E.W. is bestemd voor het onderhouden van het verband met 1 Verk.A., die zich aan den IJssel bevindt.

3. *Algemeene inrichting van de stelling.*

1. *Hoofdweerstandstrook.*

a. *Frontlijn:* O.rand Emst—O.rand Emsterhof—bedekte rand O. van

¹⁾ Zie de Augustus-aflevering blz. 353. De uitgeloopte prijs, het boekwerk „*Trouw aan Oranje*”, is toegekend aan den Eerste-luitenant der infanterie J. REININK, wiens oplossing wij hierbij publiceeren nadat daarin, met goedkeuring van den Schr., enkele wijzigingen zijn aangebracht. (Red.).

- Westendorp—pl. 16 spoorbaan en deze verder volgen in N. richting.
- b. *Stoplijn*: 13.3 (vt 13—55)—voetpad gaande naar 13.8 (vt 13—56)—15.7 (vt 14—57)—Laarstraat—Begraafplaats (vt 14—59).
- c. *Aansluiting*:
met de frontlijn van I—4 R.I.: nabij O.rand Emst.
met de frontlijn van R.J.: nabij Br. (vt 15—58) aan de spoorbaan.

II. *Voorpostenweerstandslijn.*

Apeldoornsch kanaal.

Aansluiting.

- a. met I—4 R.I.: nabij Schobbertsbrug.
- b. met R.J.: nabij Zuukbrug.

4. *Wijze van bezetten van de stelling.*

a. *Drie vakken.*

Rechtervak: I-R.Gr. (min $\frac{1}{2}$ comp.), een S. 6 V. en een S. mr.

Middenvak: II-R.Gr., een S. 6 V., een S. mr.

Linkervak: III-R.Gr. (min een comp.), een S.mr. en een S.-I M.C.

Scheidingslijnen middenvak.

Zuidgrens: 100 m. N. en evenwijdig kunstweg Schaveren—Loobrink tot spoorbaan—motorgemaaltje (vt 16—56).

Noordgrens: kunstweg Z. van Laarstraat gaande naar Westendorp (bij middenvak)—Vossenbroek (bij middenvak)—Kappert (bij middenvak).

b. *Aanwijzingen ten aanzien van de groepeerings der Bataljons.*

Cn. rechter- en middenvak moeten tusschen de strook der voorcomp. en de stoplijn een gedeelte van de bataljonsreserve zoodanig opstellen, dat — zoo noodig — terstond de hierna onder 5III te noemen grendellijn kan worden bezet.

In ieder vak minstens 2 sectiën en 1 sectie zw. mitr. op te stellen voor het organiseren van het vuur vóór de stoplijn.

c. *Voorposten.*

Commandant: C.—I—III—R.Gr.

Troepen: $\left\{ \begin{array}{l} \text{I—III—R.Gr.} \\ \frac{1}{2}\text{—I—I—R.Gr.} \\ \text{I M.C. (min twee Sn.).} \end{array} \right.$

Taak standhouden.

Zie verder het bevel voor den voorpostencommandant.

5. *Wijze van verdediging der stelling.*

I. *Aanwijzingen omtrent het vuur.*

a. *Algemeen.*

Rechtervak: C.-rechtervak belet met alle hem ten dienste staande mid-delen het deboucheeren van den vijand uit Loobrink. De mitr. en de S. mr. moeten kunnen vuren op dit complex inzonderheid op den W. rand daarvan.

Middenvak: C.-middenvak richt Westendorp met den N. daarvan gelegen hoogterand krachtig ter verdediging in. Mocht de vijand Z. van dit complex doordringen dan moet met tenminste een S. mitr. vuur gebracht kunnen worden in de richting km 13 aan de spoorbaan. Het deboucheeren van den vijand uit boschperceel Z. van Vossenbroek moet worden belet door vuur te brengen op den Z.W. rand en N. rand van dat complex.

Linkervak: C.—linkervak belet een doordringen des vijands in de richting Laarstraat; mitr. vuur van 2 sectiën moet kunnen worden gebracht op den hoogterand O. van de Zuivelfabriek.

Alle zw. mitr. en mr. moeten aan het stormvuur kunnen deelnemen. Voor zoover hun normale opstellingen achter de stoplijn zijn gelegen, moeten zij zoo noodig hieraan deelnemen uit verwisselstellingen.

In ieder vak moet tenminste een S. mitr. kunnen deelnemen aan de afsluitingsvuren voor de stoplijn.

b. *Vuurverband.*

	Plaats waar	Uitvoering
Tusschen rechtervak en I-4 R.I.	O. rand Emst	I-4 R.I. schiet met minstens 2 S.zw. mitr. op spoorbaan bij kp. 14 in de richting 3 sprong kunstwegen (vt 15—56, 60—35). I-R. Gr. schiet met 1 S. zw. mitr. op bovengenoemd punt in de richting Brn. (vt 15—55, 25—70).
Tusschen rechter- en middenvak.	nabij 11.7 Z. van Emsterhof. Beide vakken moeten met 1 S. zw. mitr. in elkanders vak kunnen schieten.	Te regelen door C.—middenvak.
Tusschen midden- en linkervak.	nabij 4 sprong van wegen (vt 15—57, 75—75). Beide vakken moeten met 1 S. zw. mitr. in elkanders vak kunnen schieten.	Te regelen door C.—linkervak.
Tusschen linkervak en R. J.	Br. 300 m Z. van Zuuk. Beide vakken moeten met minstens 1 S. zw. mitr. in elkanders vak kunnen schieten.	Wordt geregeld door C.—R. J.

c. *Vuursteun.*

Van I—4 R.I.: Bij een doordringen des vijands vanuit Loobrink, in W-richting, zal I—4 R.I. op mijn aanvraag, een krachtig mitr. vuur brengen voor de frontlijn op het terrein W. van de spoorbaan. Voorts kunnen alle mr. van dat onderdeel vuren op Loobrink, welk vuur eveneens op mijn aanvraag wordt geopend.

Rechtersvak. C.-rechtersvak moet, bij een eventueel doordringen van den vijand Z. van Westendorp krachtig mitr. vuur kunnen brengen op het terrein tusschen de spoorbaan en den kunstweg van Emst naar Westendorp.

Middenvak: C.-middenvak moet met 1 S. zw. mitr. en 1 S. mr. kunnen vuren op het complex Zuivelfabriek in het linkervak.

Linkervak: C.-linkervak moet met 1 S. zw. mitr. kunnen vuren op N. rand bedekt terrein Z. van Vossenbroek en richting Emsterhof.

De steun te verleen aan neven Bat. in het Reg. vak, op aanvraag van den betrokken B.C.

Voor wat betreft steun te ontvangen van onderdeelen van andere Reg. aanvragen te richten tot mij.

d. *Vuurconcentraties.*

In het bijzonder voor te bereiden op:

W. rand Loobrink: met minstens 1 S. mr. en 2 S. zw. mitr.

Westrand bedekte terrein Zuid van Vossenbroek: idem.

Zuivelfabriek: idem.

Westendorp: met de sectiën mortieren van midden en noord vak en 2 sectiën zw. mitr. van elk dier vakken.

e. *Vuurplannen.*

De Vak Cn. dienen de vuurplannen zoo spoedig mogelijk, doch uiterlijk 20.00 bij mij in.

II. *Aanwijzingen luchtdoelbestrijding.*

In ieder vak 1 S. zw. mitr. te bestemmen voor het vuren op luchtdoelen.

III. *Gebruik der reserves.*

Voor te bereiden grendellijn: in de lijn Emst—Oostrand Emster Enk—Zuidrand van Laarstraat. Mocht Westendorp in 's vijands handen vallen, dan moet hem het deboucheeren uit dit oord en het zijdelings uitbreiden worden belet o.a. door vuur uit deze grendellijn.

De commandanten van het rechter- en van het middenvak bereiden ieder een *tegenstoot* voor om een verloren gegaan gedeelte van de grendellijn terstond te kunnen hernemen.

Verplaatsingen van reserves, opgesteld achter de stoplijn, mogen slechts op mijn last of met mijn machtiging geschieden.

IV. *Gevechtvaardigheid.*

De voorcomp. en Bat. res. legeren in alarmkwartieren, Laarstraat mag door III worden benut. Bij elke S. mitr. aangewezen voor het vuren op luchtdoelen alsmede bij de kanonnen van 6 veld een piket te plaatsen.

6. *Versterking van het terrein.*

Met den aanleg van versterkingen zoo spoedig mogelijk te beginnen; de vak cn. bepalen, in afwachting van het werkbevel, de volgorde.

7. *Artillerie.*

I-2 R.A. is aangewezen tot rechtstreeksche steun van het R.Gr. Deze afdeeling staat in stelling te pro memorie

8. *Inlichtingendienst; Regimentspatrouille.* ¹⁾9. *Commandoposten.*

C.-R.Gr. — 300 m O. van Heemhoeve.

C.-I-R.Gr. — Westzijde begraafplaats. ²⁾

C.-II R.Gr. — 14.7 (vt 14—57). ²⁾

C.-III.R.Gr. — Oostzijde Laarstraat.

C.-I-4 R.I. — Hanendorp.

C.-R.J. — Kolthoven.

C.-Voorposten—Br. Z. van Vossenbroek.

10. *Verbindingen.*

De Reg. Vbd. A. verbindt mijn cp. telefonisch en zoo mogelijk optisch met de vak cn. en C.-Voorposten.

(Zie verder afz. bevel).

¹⁾ Dit punt is geschrapt in afwachting van het verschijnen van het nieuwe Voorschrift Velddienst. (Red.).

²⁾ Op de schets abusievelijk onjuist aangegeven.

Herkenningssteeken verbindingsvlieger: één wimpel aan de beide uiteinden van het onderste draagvlak.

11. Verzorging; aan- en afvoer.

Voor dezen dienst volgen afzonderlijke bevelen.

De Luitenant-Kolonel,
Commandant van het Regiment Grenadiers,

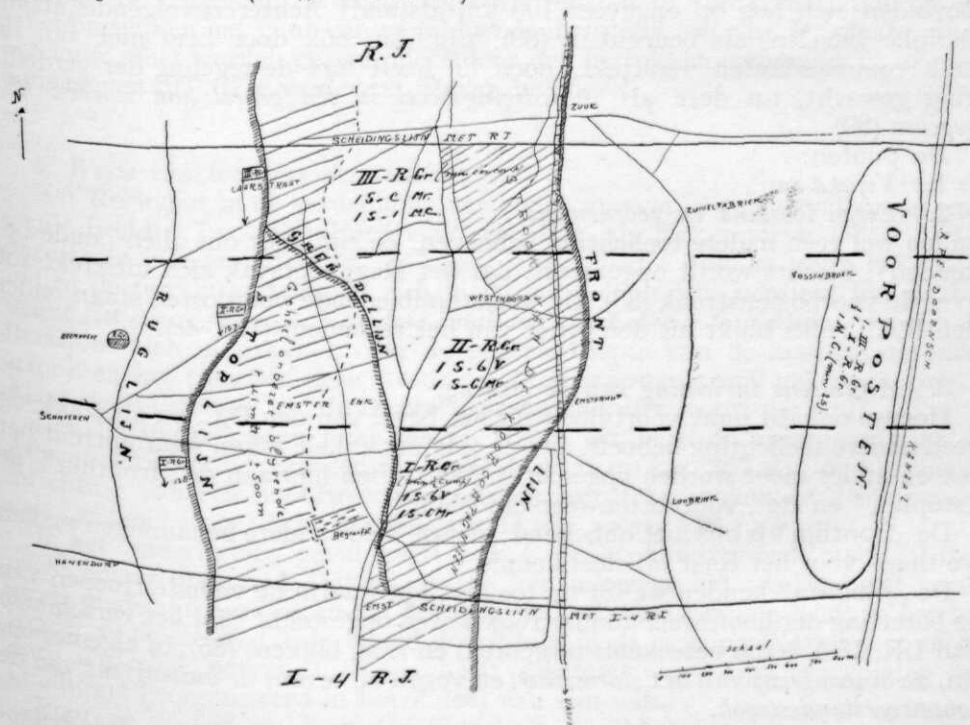
Handtekening:

Naam.

Aan:

C.-I.-R.Gr.	(Exempl. No. 3)	} Ter uitvoering
C.-II-R.Gr.	(„ No. 4)	
C.-III-R.Gr.	(„ No. 5)	
C.-47 C.Mr.	(„ No. 6)	
C.-47 Bt. 6V.	(„ No. 7)	
C.-I M.C.	(„ No. 8)	
C.-Voorposten	(„ No. 9)	

C.-I-2 R.A.	(„ No. 10)	} Ter inlichting
C.-I Div.	(„ No. 11, 12)	
C.-I-4 R.I.	(„ No. 13)	
C.-R.J.	(„ No. 14)	

KORTE TOELICHTING

op het bevel van C.-R.Gr. en op de schets van de opstelling van het Regiment Grenadiers.

Alvorens over te gaan tot het geven van eenige toelichtingen, moge een enkel woord voorafgaan. We hebben bij het maken van het bevel steeds het doel van

deze eersteling der serie tactische prijsvragen — het spoedig-ingeleefd-zijn der nieuwe tactische reglementen en voorschriften — voor oogen gehouden. Dit is aanleiding geweest, dat het bevel van C.-R.Gr. hier en daar de zoo zeer gewenschte beknoptheid mist. We hebben ons zooveel mogelijk gehouden aan de „puntjes” vermeld in pt. 155 van I.R. II A. (deze punten zullen wij in het vervolg verder alleen aanduiden met het tusschen () geplaatste getal). We willen er echter nu reeds op wijzen, dat het geenszins noodzakelijk is, dat al die punten in een bevel altijd moeten voorkomen. Immers, de vraag: „Wat moet in een bevel wèl en wat moet er niét in voorkomen?” kan worden beantwoord met: „Alles wat de commandant wenscht, mits hij zijn ondercommandanten maar niet voor puzzles stelt.” Terecht zegt (155) dan ook: „deze (verdedigings-) bevelen „kunnen” het navolgende bevatten:” Ieder geval moet op zichzelf worden beoordeeld!

Na deze inleiding gaan wij over tot de bespreking van het bevel van C.-R.Gr., daarbij de verschillende punten op den voet volgende.

C.-R.Gr. heeft overeenkomstig het gestelde in (90 en 154) met het hem toegevoegde personeel een *terreinverkenning* gehouden en op grond van zijn bevindingen heeft hij het „Verdedigingsbevel” uitgegeven. Voor deze *terreinverkenning* heeft hij ruim tijd gehad. Immers: de vijandelijke hoofdmachten bevinden zich nog op ongeveer 100 km afstand! Achtereenvolgende afzonderlijke bevelen, als bedoeld in (89), zijn dan ook door hem niet aan de ondercommandanten verstrekt, doch hij heeft met de regeling der verdediging gewacht, tot deze als *verdedigingsbevel in één geheel kon worden uitgegeven* (89).

De punten:

1. *Vijand en*
2. *Eigen toestand en voornemens,*

zullen wel geen nadere toelichting behoeven. Ze zijn voor ons allen „oude bekenden”. Slechts wordt opgemerkt, dat het Regimentsvak zich uitstrekt tot over de *voorpostenstrook* (88). De weerstandbiedende voorposten staan onder den R.C.; zulks blijkt uit den opzet van het reglement (155, 4c).

3. *Algemeene inrichting van de stelling.*

Hoewel ook dit punt voortvloeit uit het bevel van den D.C. en als zoodanig geen nadere toelichting behoeft, zijn er ook hier enkele zaken waaromtrent het een en ander moet worden opgemerkt. We treffen hier aan de „frontlijn”, de „stoplijn” en de „voorpostenweerstandslijn.”

De „frontlijn” is ons niet onbekend; met de beide andere benamingen maken we thans voor het eerst officieel kennis.

De „*frontlijn*” kenden we tot nu toe als „lijn waarin de voorste troepen van de bezetting der hoofdweerstandstrook waren opgesteld.” Met het verschijnen van I.R. II A is die beteekenis uitgebreid en is zij blijkens (85), in algemeenen zin, de *binnengrens* van het *stormvuur*, en vormt zij tevens de *buitengrens* van de *hoofdweerstandstrook*.

De „*stoplijn*” komt in zekeren zin met de frontlijn, voor zoover deze beteekenis heeft als binnengrens van een vuurband, overeen. Zij toch vormt, naar hetzelfde bovengenoemde punt (85) ons mededeelt, de *binnengrens van het achterste afsluitingsvuur*, dat in de hws wordt afgegeven.

Frontlijn en *stoplijn* vormen dus de binnenste grenzen van de beide „vuurbanden”, die gevormd worden resp. vóór en in de hws.

Een soortgelijke beteekenis moet worden gehecht aan de „*Voorpostenweerstandslijn*.”

Deze lijn toch vormt de *binnengrens* van het afsluitingsvuur vóór de voorpostenstrook (86); van deze *voorpostenstrook* vormt de *voorpostenweerstandslijn* tevens de *buitengrens*.

In de eerste plaats hebben deze lijnen dus beteekenis als binnengrens van bepaalde vuren, waaraan de opstelling van de troepen ondergeschikt wordt gemaakt en niet omgekeerd, waarbij de troepenopstelling eerst wordt geregeld, om dan na te gaan waar het vuur kan worden gelegd. Men zie in dit verband ook (91).

De *ruglijn* is gelegen, afhankelijk van het terrein, op ongeveer 3 à 500 m achter de stoplijn (85). De R.C. behoeft deze lijn niet aan te duiden. Door het bepaalde in (85) is zij genoegzaam vastgelegd.

Het beloop van de drie eerstgenoemde lijnen is door den R.C. wat nauwkeuriger aangegeven, dan de D.C. kon doen. Kon deze slechts algemeene punten aangeven, de R.C. heeft, als gevolg van zijn gehouden verkenning, nader de lijnen kunnen vastleggen. Hoe kleiner het onderdeel wordt, des te nauwkeuriger worden de lijnen vastgesteld.

In dit punt wordt tevens de „aansluiting” geregeld, zoowel in de frontlijn, als in de voorpostenweerstandslijn. Dit is natuurlijk noodzakelijk om geen „gaten” te krijgen in de afsluitingsvuren en om te voorkomen, dat op de scheidingslijnen het vuur van onvoldoende dichtheid zou zijn. De plaats, waar het vuur moet worden gelegd, moet door den betrokken commandant worden aangegeven (93). (Zie verder pt. 5b van het bevel).

4. *Wijze van bezetting der stelling.*

Het Regiment in de verdediging vertoonde vroeger in vele gevallen het volgende beeld: „Twee Bataljons voor; een Bat. als Reg. reserve achter”. Met deze twee vakken-indeeling, als regel, is gebroken. Immers punt 123 zegt: indien de terreinsgesteldheid zich hiertegen niet verzet, verdient het aanbeveling, in een *regimentsvak* de drie bataljons naast elkaar te plaatsen, waarbij de bataljons zich uitstrekken over de geheele diepte van de hoofdweerstandstrook en het tusschen deze strook en de voorpostenstrook gelegen terrein.” Alzoo een opstelling in „de diepte”, en waarbij niet wordt gezaaid.

Den belangstellenden lezer mogen wij in dit verband verwijzen naar de Augustus-aflevering van den M. S. 1934, waar op blz. 367 e.v. de algemeene inrichting van een hoofdweerstandstrook wordt besproken en de bezwaren van „zaaien” in het licht worden gesteld (zie voorts 116 e.v.).

In het onderhavige geval heeft ook C.-R.Gr. zijn regiment met de 3 Bat. naast elkaar opgesteld. Dat hij daarbij het linkervak het zwakst heeft bezet, vindt mede zijn oorzaak in het feit, dat de D.C. hem bevolen heeft in het bijzonder te beletten, dat de vijand doordringt in de richting Westendorp of dit dorp *Zuidelijk* omvat. C.-R.Gr. heeft diens gevolg zijn verdediging het krachtigst georganiseerd in het Z.deel van zijn vak.

Voor de eischen waaraan de „indeeling in vakken” moet voldoen, mogen wij den lezer verwijzen naar (121).

We merken nog op, dat het terrein zich tegen een indeeling in drie vakken niet verzet (123). Dit zou b.v. het geval kunnen zijn als het terrein N. van Westendorp niet of zeer moeilijk voor den vijand begaanbaar was. In dat geval zou met 2 voorbataljons kunnen worden volstaan.

Een enkel woord over de aan de bataljonsvakken toegevoegde versterkingen (zw. mitr., mr. en 6 V.) mag niet ontbreken.

Op grond van de gehouden verkenning, heeft de R.C. de bovengenoemde wapenen over de Bat. *verdeeld*.

Aan het linkervak is 1 S.—1 M.C. toebedeeld. Deze sectie staat dus niet meer onder C.—1 M.C. Dit is geheel in overeenstemming met (242, 3e alinea) waar we lezen, dat de Div. M. C. of *een onderdeel* daarvan, aan een infanterie-eenheid kan worden toebedeeld. We herinneren er aan, dat de overige Sn. met den C.-1 M.C. zijn toegevoegd aan de voorposten.

De M.C. van de bataljons blijven onder de bevelen van haar C.C. We mogen te dezen aanzien verwijzen naar de Sept.afl. van de M.S. blz. 417 e.v. „Het gebruik van de zware mitr. bij de verdediging.”

De C.Mr. is verdeeld over de 3 Bat., ieder 1 Sectie. Zij blijven slechts bij uitzondering onder de bevelen van den R.C. (243). Elke Sectie kan een afzonderlijke bestemming krijgen, gelijk hier het geval is; de C.C. blijft in dit geval ter beschikking van den R.C. (246).

Omtrent de indeeling van de S. 6 V. geldt hetzelfde als voor de Mr. is besproken. Wij verwijzen naar (262) en (265).

Aanwijzing omtrent de groepeerings der Bataljons.

Om te voorkomen, dat de B.C. hun troepen anders opstellen, dan de R.C. — in verband met zijn voornemens, en het gebruik zijner reserves — wenscht (113), heeft hij zijn B.Cn. aanwijzingen gegeven ten aanzien van de opstelling der bataljons. Tusschen de strook der voorcomp. en de stoplijn wenscht de R.C. een gedeelte van de bataljonsreserves te zien geplaatst, o.m. voor het in werking kunnen brengen van het voor de grendellijn gedachte vuur (118,5e alinea).

Bij de opstelling met 3 voorbataljons kan een afzonderlijke Reg. reserve niet worden aangewezen (123). Reeds hier willen wij er op wijzen, dat de R.C. dus beperkende bepalingen moet maken ten aanzien van het gebruik dezer reserves door de B.C., doch voorts geeft hij aan, hoeveel troepen in elk vak achter de stoplijn moeten worden opgesteld.

Voorposten.

C.-R.Gr. heeft niet een van zijn B.Cn. aangewezen als C.-voorposten. Allen wil hij liever belasten met het commando over een vak. Het ligt hier alleszins voor de hand, dat C.-I-III-R.Gr. belast wordt met het bevel over de voorposten. De troepen zijn genomen van verschillende Bataljons, wat natuurlijk, evenmin als bij een reg. reserve die uit verschillende onderdeelen is samengesteld (123), bezwaar behoeft op te leveren. Men zie ten aanzien van de troepenindeeling (183).

6. *Wijze van verdediging der stelling.*

Dit punt bevat in de eerste plaats aanwijzingen voor het vuurplan. Ten aanzien van den inhoud van dit punt mogen wij, voor wat het eerste gedeelte betreft, verwijzen naar (93); slechts enkele kleine toelichtingen volgen.

De R.C. heeft bepaald, dat alle zw.mitr. en mr. aan de stormvuren moeten kunnen deelnemen, wat natuurlijk noodig is om den vijand voor de frontlijn tot staan te brengen (114). Om evenwel te voorkomen, dat geen enkele mitr. voor de stoplijn zou kunnen schieten, bepaalde hij tevens, dat tenminste een S. zw. mitr. in ieder vak moet worden opgesteld achter de stoplijn.

Geen bezwaar heeft hij er echter in, dat deze wapenen deelnemen aan het

stormvuur uit z.g. „*verwisselstellingen*” (119). Dit mag echter alléén, als het terrein het tijdig terug nemen van deze wapenen begunstigt en er dus een redelijke kans is, dat zij voor hun *hoofdtak* (vuur brengen voor de stoplijn) weer tijdig beschikbaar zijn.

Hiermede is tevens het begrip „*verwisselstelling*” (97) duidelijk geworden, want ook dit woord is nieuw in onze vocabulair. Zetten we naast dit begrip nog even het begrip „*reservestelling*”, dan komen we tot deze verklaring: Voor het vervullen van een „*hoofdtak*” wordt de mitr. „*ergens*” in een normale stelling gebracht; een „*reservestelling*” wordt voor het vervullen van *dezelfde* taak ingericht, welke b.v. betrokken wordt, als het wapen in de oorspronkelijke opstelling is ontdekt. Voor het vervullen van een *andere* (neven)taak, wordt een z.g. „*verwisselstelling*” ingenomen.

Gedachtig aan het feit, dat het vuur de alles beheerschende factor in de verdediging vormt, heeft de R.C. in de volgende punten zijn vakcommandanten aanwijzingen gegeven, omtrent het verband, dat de vakcommandanten in het vuur hebben te leggen op de scheidingslijnen waaromtrent wij reeds een en ander hebben opgemerkt in pt 3, laatste alinea.

Ten slotte zijn aanwijzingen gegeven omtrent den te verleenen (ontvangen) steun en de voor te bereiden vuren, waaromtrent de vakcommandanten rekening hebben te houden bij het opmaken van hun *vuurplans*.

Voor het ontstaan van het vuurplan en waaruit het bestaat, verwijzen wij naar de punten 94 en 96.

Voor de *luchtdoelbestrijding* is, overeenkomstig (36), een S. zw. mitr. aangewezen.

Gebruik der reserves.

De R.C., zelf niet beschikkend over een „*Reg. reserve*”, moet in dit geval, waar de 3 Bat. naast elkaar zijn opgesteld, een servituut leggen op de Bat. res., voor zoover deze achter de stoplijn zijn opgesteld.

„*Grendellijn*”.

Ook dit begrip is voor ons nieuw. Blijkens (85) en (142) is het een lijn, die ten doel heeft een, op een bepaald punt doorgebroken tegenstander, in zijn opmarsch te stuiten, door het brengen van vuur door vuurorganen, die voor deze taak zijn aangewezen. Deze vuurorganen kunnen afkomstig zijn van onderdeelen, opgesteld midden in de hws, en van onderdeelen, opgesteld achter de stoplijn. Zooveel mogelijk moeten zij uit dezelfde opstelling zoowel hun normale taak als hun neventaak (d.w.z. vuur brengen voor de grendellijn) kunnen vervullen (zie 118, 5e alinea en 142).

Met nadruk willen wij er op wijzen, dat de grendellijn geenszins een lijn is, welke „*van huis uit*” direct wordt bezet. Dit blijkt duidelijk uit (142). Eerst als het afsluitingsvuur voor de grendellijn van onvoldoende dichtheid of diepte mocht blijken te zijn, worden troepen ingezet, welke tegen het invallen van de duisternis hun opstelling innemen. De daartoe bestemde reserves zullen, uit den aard der zaak, meestal van de divisiereserve afkomstig zijn.

Ten slotte verwijzen wij nog naar (111).

Overeenkomstig ditzelfde punt (111) heeft de R.C. bevolen, dat door de commandanten van het Zuid- en van het middenvak, een tegenstoot moet worden voorbereid om een verloren gegaan gedeelte van de grendellijn te heroveren.

Het is duidelijk dat de R.C. bepaalde, dat de reserves, opgesteld achter de stoplijn, zonder zijn machtiging, niet mogen worden verplaatst; dit om te voorkomen, dat de B.C. met deze reserves aan het manoeuvreren zouden gaan, op het oogenblik, dat hijzelf over die troepen wenschte te beschikken.

Gevechtsvaardigheid.

Deze is geheel afhankelijk van den afstand waarop de vijand zich bevindt. (128). In het door ons behandelde geval kan gelegerd en gewerkt worden in alarmkwartieren (130). Dit geldt zoowel voor de voorcomp. als ook voor de reserves.

Op de vraag waarom bij de mitr., bestemd voor het vuren op luchtdoelen, en bij 6 veld, een „piket” moet worden geplaatst, geven (130) en (134) het antwoord.

6. *Versterking van het terrein.*

De versterking van het terrein wordt in haar geheel geregeld in het „Werkbevel” (157). Er zal evenwel nog eenige tijd moeten verlopen, alvorens dit bevel de cp. van den D.C. heeft verlaten en den R.C. heeft bereikt. In afwachting daarvan heeft de R.C. bevolen, dat zoo spoedig mogelijk met den aanleg van versterkingen moet worden begonnen een en ander nader te regelen door de Vak Cn. die, beter dan de R.C. kunnen beoordeelen wat voor den aanleg het eerst in aanmerking komt.

7. *Artillerie.*

Dit punt zal geen nadere toelichting behoeven. (43) omschrijft nog eens nauwkeurig wat we onder „Artillerie voor rechtstreekschen steun” hebben te verstaan. Voor de samenwerking tusschen beide wapens verwijzen wij naar (44) en (45).

8. *Inlichtingsdienst; Reg. patr.*

(107) wijst op het groote belang van dezen dienst, in verband met de uitvoering van het vuurplan.

Ten aanzien van de taak op te dragen aan de Reg. patr. zij verwezen naar (78) en (154), wat niet wegneemt, dat de R.C. deze patr. natuurlijk ook voor andere diensten, die hij noodig oordeelt, kan gebruiken.

9. *Commandoposten.*

De eischen te stellen aan de ligging van de cp. vinden we vermeld in (77 en 126).

10. *Verbindingen.*

Wat hierboven onder 6 is vermeld ten aanzien van het „Werkbevel”, geldt op gelijke wijze voor het „Verbindingsbevel” (158). In het verdedigingsbevel worden slechts voorloopige mededeelingen ten aanzien van de aan te leggen verbindingen gegeven (155 onder 10).

(64) geeft nadere beschouwingen omtrent het herkenningsteeken van het verbindingsvliegtuig. In het bijzonder wijzen we hier op de beteekenis die gehecht moet worden aan het *aantal* en de *plaats* der wimpels.

11. *Verzorging; aan- en afvoer.*

We volstaan bij dit punt met te verwijzen naar (156).

Toelichting op de schets.

We kunnen hier met een enkel woord volstaan.

De onderdeelen, rechtstreeks staande onder den R.C., zijn niet nader uitgewerkt,

De vakken, waarin zij opstelling hebben te nemen, zijn aangegeven.

Voor de stoplijn is aangegeven de strook, welke geheel onbezet moet blijven overeenkomstig het gestelde in (119, 3e alinea).

Daarin ligt de laatste vuurband (85) waardoor de vijand bij het indringen in de hws tot staan moet worden gebracht.

Ten slotte is nog aangegeven de strook waarin de voorcomp. worden opgesteld.

TACTISCHE PRIJSVRAAG No. 2.

Gevraagd:

- 1°. Het verdedigingsbevel van C-II-R.Gr.
- 2°. Een schets 1:10.000 van de opstelling van het bataljon, voor zooveel betreft de opstelling achter de grendellijn en achter de stoplijn tot in sectiën nauwkeurig.
- 3°. Een korte toelichting op het bevel en op de schets, onder verwijzing naar de desbetreffende punten uit I.R. = II A.

Datum, waarop de oplossing bij de redactie moet zijn ingekomen 1 December a.s.

Inzending in tweevoud zal op prijs worden gesteld.

De inzender van de, naar ons oordeel, beste oplossing ontvangt het boekwerk „*Trouw aan Oranje*”.

DE LUCHTBESCHERMINGSDIENST IN BELGIË.

Van 5 t/m 7 September werden in, om en boven Brussel groote oefeningen gehouden in de bescherming tegen luchtaanvallen. Behalve de „luchtverdediging” door vliegtuigen en afweergeschut c.a., werd ook de „luchtbeschermingsdienst” beoefend. Wij geven hiervan een

tweetal afbeeldingen. Op de eene ziet men een reddingsploeg van den geneeskundigen dienst bij het transport van een gaspatiënt. De redders zijn voorzien van beschermende kleeding en stalen helmen, zij dragen de gasmaskers in beschermingsstelling; ook het slachtoffer, dat blijkbaar gas heeft ingeademd (absolute rust!) is door een gasmasker tegen verdere inwerking van het gas beveiligd. De tweede photo toont een brandweerploeg in actie.

F.

BLADVULLING.

Bij het opruimen van zijn boekenkast vond één onzer lezers de hem in 1912 op de K.M.A. uitgereikte „Velddienstregels”.

Uit curiositeit laten wij die regels hieronder volgen:

VELDDIENSTREGELS.

- 1°. *Oefent 't oog, leert loeroogen.*
- 2°. *Oefent de neus, leert speuren.*
- 3°. *Let op alles, elke kleinigheid kan een geheim openbaren. (Sherlock Holmes).*
- 4°. *Een patrouille hebbe oogen aan alle zijden.*
- 5°. *Een patrouille zij een sluipende vos, een schildwacht een loerende kat.*
- 6°. *Een postduif vindt zijn hok terug, een patrouilleman zij niet minder glad als een postduif.*
- 7°. *Een patrouille, die belangrijks niet bericht, is een postbode, die zich verslaapt.*
- 8°. *Kindereen maken zelf verhaaltjes, patrouille-commandanten verhalen alleen waarheden en doen dat duidelijk.*
- 9°. *Een kletsende patrouilleman is nog stommer dan een inbreker met een bel om den hals.*
- 10°. *Gehoorzaamheid is dure plicht, maar ook zonder order goed handelen niet minder.*
- 11°. *Dekken is één, dekken is twee, dekken is drie. Dat doet de haas, de patrijs, dat doet ieder dier in 't veld. Een hoed, één streep te hoog, kan aan d u i z e n d e n het leven kosten en een slag doen verliezen.*
- 12°. *Bij het vechten is orde en verband het voornaamste, alleen door samenwerking is kracht te verkrijgen.*

BEOEFENING VAN HET TUCHT- RECHT IN DE WEERMACHT

De vragen in het Augustusnummer van ons Tijdschrift hebben wederom de volle belangstelling van onze lezers gehad. Het is ons daarbij een groot genoegen, dat ook de prijswinnaars van de vorige vragen niet achterblijven en steeds weer van hun belangstelling doen blijken.

Wij hebben gemeend den prijs „De praktijk van het militaire tuchtrecht” ditmaal aan Eerste-luitenant J. J. WIJNSOUW van de S.R.O.I. te Kampen te moeten toekennen. Zijn oplossing laten wij hier volgen, waarbij wij in noten enkele opmerkingen hebben gemaakt.

1e vraag.

U heeft als compagniescommandant een dienstplichtige der kaderopleiding van Uw compagnie gestraft met 8 dagen licht arrest, ingaande 8 April 1934, ter zake van het betoonen van onvoldoenden ijver, blijkende uit het niet kennen van een hem ter bestudeering opgegeven les.

Uw regimentscommandant ontvangt op 12 April d.o.v. een brief van den vader van den gestrafte, waarin deze mededeelt van zijn zoon te hebben vernomen, dat hij — de zoon — meent onrechtvaardig te zijn gestraft, omdat de sergeant van de week der compagnie hem den avond voorafgaande aan den dag, waarop hij de les moest kennen, zoodanigen anderen dienst heeft opgedragen, dat hij de gelegenheid miste, om de hem opgegeven les te bestudeeren.

Gevraagd: Bestaat er voor U, indien de gestrafte geen beklag heeft ingediend, aanleiding tot het treffen van maatregelen en zoo ja, welke, wanneer de door den vader aangevoerde omstandigheid, welke U bij het onderzoek, hetwelk aan het opleggen der straf voorafging, niet bekend werd, bij Uw nader onderzoek door den betrokken sergeant wordt bevestigd?

Antwoord: Den gestrafte is onrecht begaan, hoewel hij, door de later ter kennis gebrachte omstandigheid, te verzwijgen, *zelf* hiervan geheel de oorzaak is. Hij is gestraft wegens „onvoldoende ijver”, hetgeen het opnieuw gehouden onderzoek niet bevestigt. De strafoplegger moet hier toepassen art. 50 W.K. De verplichting daartoe wordt hem opgelegd in art. 9, 2e R.K. De straf behoort te worden te niet gedaan.

Een andere vraag is, of de gestrafte voldaan heeft aan het gestelde in art. 12, 3e R.K., inzake de wijze van handelen bij het ontvangen van een tweede bevel, dat onverenigbaar is met het uitvoeren van een reeds eerder ontvangen opdracht. Het nalaten van het, in deze alinea verplicht gestelde — waarschuwen van den meerdere, die het tweede bevel opdraagt — is onbestaanbaar met de militaire tucht of orde, (zie art. 16, 1e R.K.) en dus strafbaar (art. 2, 1e W.K.).

Is door den gestrafte gehandeld volgens art. 12, 3e R.K., dan gaat hij geheel vrij uit en heeft den sergeant van de week de volle verantwoordelijkheid. Deze moet alsdan verantwoord worden, waarom het gegeven tweede bevel, de voorkeur had boven het reeds opgedragene, het leeren van de les. Heeft de gestrafte nagelaten den sergeant van de week te waarschuwen, dan heeft hij in deze onjuist gehandeld.

Ofschoon niets zich ertegen verzet voor dit feit een straf op te leggen, lijkt het mij ongewenscht, daar, ook al door de wijze, waarop de omstandigheid van het opdragen van een tweeden dienst ter kennis van den compagniescommandant werd gebracht, er eerder sprake schijnt te zijn van onervarenheid, dan van strafbare nalatigheid ¹⁾.

¹⁾ Deze meening deelen wij niet. Wij achten in het onderstelde geval het begane feit, mede gelet op de gevolgen, t.w. geen juiste dienstverrichting en onjuiste bestraffing, en op de omstandigheid, dat de dienstplichtige voorts onvoldoende medewerking aan een onderzoek in strafzaken heeft verleend en niet geheel juiste voorlichting aan zijn vader heeft verstrekt nopens zijn verplichtingen, van te ernstigen aard om ter zake geen straf op te leggen. (Red.)

De compagniescommandant treft dus de volgende maatregelen:

- 1e. Hij laat den gestrafte bij zich komen, wijst hem op de door hem gemaakte fouten en deelt hem mede, dat zijn straf te niet gedaan is, doch dat hij de reeds ondergane arreststraf aan zich zelf te danken heeft;
- 2e. Hij doet de, op de straflijst ingeschreven straf doorslaan.
- 3e. Hij zendt den Regimentscommandant den brief van den vader van den gestrafte, met bericht inzake de afdoening, terug.

2e vraag.

Maakt het voor U verschil uit, wanneer de gestrafte op 11 April 1934 zijn beklag over de opgelegde straf heeft ingediend, zonder daarbij van de eerder genoemde omstandigheid melding te maken en omtrent welk beklag nog geen verhoor heeft plaats gehad; zoo ja, waarop berust dat verschil, welke zijn dan Uw eventueele maatregelen en welke zijn Uw overwegingen?

Antwoord: Het maakt groot verschil uit, immers, zoodra de dienstplichtige zijn beklag heeft ingediend, heeft hij het oordeel gevraagd van den, tot straffen bevoegden meerdere van den strafoplegger. Aan dezen komt dan alleen nog maar de bevoegdheid toe een nieuw oordeel te vellen (zie Beschikking H.M.G. van 19 October 1926, M.R.T. XXII, blz. 229).

In het betreffende geval zou het wijzigen of vernietigen van de straf door den strafoplegger, na het indienen van het beklag, het gevolg hebben, dat de tot straffen bevoegde meerdere een beklag krijgt te behandelen, dat op dat oogenblik zijn geldigheid heeft verloren. Dit laatste, zoowel als de mogelijkheid van herroepen van het beklag, zouden den onjuisten schijn wekken, dat de gestrafte lichtvaardig heeft gehandeld.

Bovendien zou een dergelijke handelwijze de mogelijkheid insluiten, dat de strafoplegger beginnende te aarzelen, nadat de gestrafte beklag heeft ingediend, alsnog bijv. de straf meer in overeenstemming brengt met de strafreden (zie beschikking H. M. G. van 24 September 1929, M. R. T. XXV, blz. 328).

De strafoplegger moet de volgende maatregelen treffen:

- 1e. Hij doet den tot straffen bevoegden meerdere den brief van den vader toekomen, met de kanteekening dat deze omstandigheid hem bij het eerste onderzoek niet bekend was en met het verzoek hem bij het onderzoek van het beklag te willen hooren (art. 65 W.K.), zulks om nadere inlichtingen te kunnen verstrekken;
- 2e. Hij laat den gestrafte bij zich komen, geeft hem kennis van den inhoud van den brief, wijst hem op de onjuiste wijze waarop gestrafte deze zaak heeft behandeld en deelt hem mede, dat de verdere afdoening door het indienen van het beklag in handen is van den Hoofdinspecteur en hij in arrest moet blijven, totdat deze beslist heeft²⁾.

Zoowel in het geval van vraag 1, als dat van vraag 2, lijkt het mij onnoodig, dat degene, die de straf vernietigt, overgaat tot het in art. 66 genoemde — en in ieder geval analoog toe te passen op art. 50 — schadeloosstellen van het geleden nadeel. Immers, de gestrafte heeft dit nadeel geheel aan zich zelf te wijten.

Tot zoover inzender, ten slotte nog enkele opmerkingen onzerzijds.

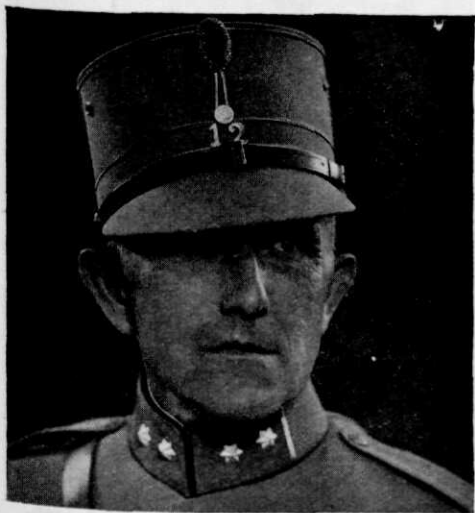
Van onderscheidene zijden is ons de opmerking geworden, dat velen wel aan de prijsvraag zouden willen meedoen, indien zij maar niet de risico liepen, een flater te begaan. Wij hebben niet over belangstelling voor de rubriek „Toepassing van het tuchtrecht in de weermacht” te klagen, integendeel, doch, het kan nog beter, vooral ook, omdat de reden van bovenbedoelde lezers om hun oplossingen niet in te zenden, op een misvatting berust. Tegenover wie kan een flater worden begaan? Tegenover de lezers in elk geval niet, aangezien die van de namen van de inzenders van foutieve oplossingen geen kennis nemen. Tegenover de redactie evenmin, omdat deze, wij kunnen het met een gerust hart verzekeren, eerst dan naar den naam van een inzender kijkt, indien zijn oplossing voor den prijs in aanmerking is gebracht.

Verder zouden wij het zeer waardeeren, indien onze lezers ons aardige vragen, geschikt voor deze rubriek, toezenden. Uiteraard, moeten deze vragen zich — evenals alle tot dusver gestelde vragen — in de praktijk hebben voorgedaan.

Tenslotte willen wij niet onvermeld laten, dat de fourier W. H. DE MEIJER van 1-II R.H., hoewel niet voor een prijs in aanmerking komende, een verdienstelijke oplossing inzond.

²⁾ De mogelijkheid, dat de straf, in afwachting van het nadere onderzoek, door den H.I. wordt geschorst is door inzender niet in beschouwing genomen. Zie W.K. art. 62, derde lid (*Red.*).

LEVEN EN STREVEN
IN DE KONINKLIJKE LANDMACHT
NIEUWE GEZICHTEN IN DE LEGERLEIDING

I. J. FROGER, benoemd Kolonel, Commandant III I. Brig.

J. F. VAN DEN VIJVER, benoemd Generaal-Majoor, Commandant der IIIde Divisie.

Jhr. D. DE BRAUW, benoemd Kolonel, Commandant V I. Brig.

G. C. BELTMAN, benoemd Generaal-Majoor, Inspecteur der Genie.

J. DE IONGH, Commandant van het Korps Luchtdeel-artillerie, benoemd tot Kolonel.

H. C. G. Baron VAN LAWICK, Luitenant-Kolonel, benoemd Gouverneur der Koninklijke Militaire Academie.

DE OEFENINGEN DER LICHTÉ BRIGADE EN HET BUITENLAND.

Onze belofte om nader terug te komen op de eind Augustus gehouden oefeningen van de Lichte brigade hopen wij in het volgende nummer te kunnen inlossen. In afwachting daarvan thans een enkel woord naar aanleiding van een zeer gewaardeerd schrijven van een onzer lezers onder de reserve-officieren. Deze vertoefde ten tijde, dat bedoelde oefeningen werden gehouden in België en vestigde onze aandacht op de opmerkelijke belangstelling, welke de Belgische bladen zonder onderscheid voor deze oefeningen toonden. Ten bewijze daarvan voegde Schrijver bij zijn brief een exemplaar van „L'Indépendance Belge”, welk dagblad de oefeningen door een verslaggever heeft doen volgen en daaraan onder het hoofd „Les grandes manoeuvres hollandaises”, weinig minder plaatsruimte heeft besteed dan de Nederlandsche bladen. Wel een bewijs, hoezeer dergelijke oefeningen ook als vlagvertoon waarde hebben en nuttig, neen noodig zijn, om het sprookje „La Hollande est à peu près desarmée” uit de wereld te helpen. Mogen mede hierom spoedig naast of tezamen met oefeningen van de lichte troepen weer inderdaad „grandes manoeuvres” worden gehouden.

De militaire attachés van Frankrijk, Engeland en Duitschland, begeleid door ritmeester P. W. PIETERS, bij de oefeningen van de Lichte brigade.

BERICHTEN VAN PERSONEEL EN AARD.**Bij de lichte troepen.****Bevorderd:**

met ingang van 1 October:
 tot ritmeester bij het I R.H.:
 eerste-luitenant Jhr. J. G. A. VAN SPENGLER, van II R. H.,
 tot ritmeester:
 eerste-luitenant A. D. HEUFF, van de Rijschool.
 tot kapitein bij den Generalen Staf:
 eerste-luitenant P. M. H. TIELENS, van Staf cavalerie, adjudant van den Minister van
 Defensie.
 tot reserve-ritmeester:
 reserve-eerste-luitenants V. R. LOS, JHR. P. J. SIX en Mr. H. S. GOLDSCHMIDT, onder-
 scheidenlijk van II R. H., van I R. H. en van de Luchtvaart-afdeeling.

Overplaatsingen, detacheringen, enz.

luitenant-kolonel H. C. G. BARON VAN LAWICK, C.-R. W. met ingang van 1 Nov. be-
 noemd tot Gouverneur der Koninklijke Militaire Academie onder eervolle ontheffing
 uit zijn tegenwoordig commando.
 ritmeester I. L. D. BARON SIRTEMA VAN GROVESTINS en eerste-luitenant C. F. PAHUD DE
 MORTANGES, beiden van I R.H., met ingang van 1 Oct. voor één jaar gedetacheerd bij
 de Rijschool (herhalingscursus).

Eervol ontslagen.

reserve-eerste-luitenant G. J. F. PRUIM, van R. W., 28 Augustus.

Bij de overige Wapens en dienstvakken.**Benoemd.**

tot kapitein-magazijnmeester bij den Staf der artillerie, kapitein H. DE GROOT, van
 R.M.A., werkzaam ten bureele van den Directeur voor het materieel der landmacht.

Bevorderd.

met ingang van 1 November:
 tot luitenant-generaal:
 generaal-majoor C. J. H. VAN DER HARST, H. A. F. G. VAN ERMEL SCHERER en M.
 RAAYMAAKERS, onderscheidenlijk Gouverneur der Kon. Mil. Academie, Commandant
 der IIIe Divisie en Inspecteur der genie tevens Hoofd der Ve Afdeeling van het D.v.D.
 tot generaal-majoor:
 kolonel H. G. KEPPEL HESSELINK, C.-V I. Brig.;
 tot kolonel:
 luitenant-kolonels H. HEETJANS, W. J. ARRIËNS, O. P. BENNEWITZ, R. H. A. VAN
 DEN WALL BAKE en H. L. E. G. J. WERNER, onderscheidenlijk C.-22 R. I., C.-3 R.I.,
 C.-1 R. I., C.-K. R. A. en C.-I Div. Kon. Marechaussee.
 tot kapitein:
 eerste-luitenants W. M. J. A. L. DE VISSER, van het R. K. A., 11 Augustus en JHR.
 F.H.M. MICHELS VAN KESSENICH, van het I R. V. A., 11 September.
 met ingang van 1 November:
 tot generaal-majoor, commandant der IIIe Divisie, kolonel J. F. VAN DER VIJVER, van
 den Generalen Staf;
 tot kolonel, onderscheidenlijk commandant van de Ve en van de IIIe I. Brig.
 luitenant-kolonels JHR. D. DE BRAUW en I. J. FROGER, onderscheidenlijk C.-R. Gr.
 en C.-12 R. I.;
 tot generaal-majoor:
 kolonel J. H. CARSTENS, inspecteur der artillerie;
 tot kolonel:
 luitenant-kolonel J. DE JONGH, C.-K. Lu. A.;
 tot generaal-majoor, inspecteur der genie tevens hoofd van de Ve Afdeeling van het
 D. v. D.:
 kolonel G. C. BELTMAN, C.-R. G. T.
 met ingang van 1 October:
 tot kapitein:
 eerste-luitenants P. VERSCHOOR, E. E. T. DULFER en T. B. W. VAN DE VLIERVOET,
 onderscheidenlijk van het 6e, 19e en 17e R. I.;

tot kapitein bij het wapen der Koninklijke marechaussee.

eerste-luitenants G. ALBARDA en E. M. A. SUIJLEN, onderscheidenlijk van de 4e en de 3e Divisie Kon. marechaussee.

tot reserve-kapitein bij hun tegenwoordig korps, ingaande 11 September:

reserve-eerste-luitenants:

Ir. J. M. J. W. OOSTWOUD WIJDENES, van 6 R. V. A., J. P. DAMME, van R. K. A., L. E. J. VAN KUIJK, van 5 R. V. A., M. J. VAN EIJK, van 5 R. V. A., W. A. VAN WIJLEN, van 7 R. V. A., C. KONING, van 8 R. V. A., S. ROODENBURG, van 2 R. V. A., G. J. OLSMAN, van 7 R. V. A., Dr. J. A. VAN DEN ANDEL, van K. Lu. A., Ir. W. KROPHOLLER, van K. Lu. A., E. W. A. STARING, van K. Lu. A., J. ATEN, van 2 R. V. A., G. J. BEERTHUIS, van 4 R. V. A., A. L. BOUVY, van 7 R. V. A., A. M. VAN GELICUM, van 4 R. V. A., A. PORCELIJN, van K. Lu. A., T. DE JONG, van R. M. A., J. CRUCQ, van 1 R. V. A., P. L. WALRAVEN, van 7 R. V. A., W. F. DE JONG, van 3 R. V. A., Ir. H. GIESBERG, van 1 R. V. A., H. O. VAN RIJSWIJK, van K. Lu. A., J. MULDER, van 8 R. V. A., E. J. W. EASTON, van 2 R. V. A., H. L. BLANKSTEIN, van 2 R. V. A., Ir. H. A. SCHIJFSMA, van R. M. A., H. BOSSCHER, van 5 R. V. A., A. C. DE BRUIJN, van R. M. A., J. F. C. B. CLETON, van 3 R. V. A., Mr. T. F. RAEDT, van 8 R. V. A., Mr. D. N. BREUKELAAR, van 4 R. V. A., P. J. BOMERS, van 1 R. V. A., N. T. H. P. STERRENBURG, van 8 R. V. A., Dr. M. DE VRIES, van R. M. A., J. FOPPE, van R. M. A., A. G. VAN NES, van 6 R. V. A., J. L. JANSEN, van 2 R. V. A., H. G. BROEKMAN, van R. M. A., H. OORTMAN GERLINGS, van 6 R. V. A., C. VAN WILLIGEN, van 4 R. V. A., E. TISSOT, van 8 R. V. A., D. W. SMITS, van 4 R. V. A., H. G. L. KONINGS, van 1 R. V. A., W. D. MONSMA, van 2 R. V. A., J. F. VAN DEN BRINK, van 5 R. V. A., Mr. J. SNOEP, van K. P. en T., A. D. VINK, van R. K. A., G. J. KOOLHAAS, van R. K. A., M. DRÖGE, van 7 R. V. A., L. VAN DER LAAG, van K. Lu. A., C. VAN RIJ, van 4 R. V. A., P. A. W. VAN DER WOLF, van R. K. A., F. POEL, van 7 R. V. A., Ir. H. A. D. GRAVENDEEL, van R. M. A., Jhr. Dr. A. A. D. BERG, van 6 R. V. A., Dr. F. F. DE BRUIJN, van 1 R. V. A., Mr. C. W. INSINGER, van 1 R. V. A., H. G. SMIT, van R. M. A., G. H. SCHAAP, van K. Lu. A., H. J. BOUMAN, van K. P. en T., H. BALLOT, van 8 R. V. A., C. G. AAFJES, van 2 R. V. A., Ir. J. LUCAS, van 6 R. V. A., H. N. VAN EXTER, van 5 R. V. A., A. E. J. HELLINGMAN, van 4 R. V. A., J. G. SPRUIT, van 1 R. V. A., J. A. PAUL, van 6 R. V. A., G. VAN OOSTRUM, van 1 R. V. A., Dr. G. C. LABOUCHERE, van 3 R. V. A., H. DIJKSTRA, van 5 R. V. A., N. KORSWAGEN, van 5 R. V. A., A. M. SCHAAP, van K. Lu. A., J. BROEKHUIJZEN, van 6 R. V. A., J. H. M. WENNEKER, van 1 R. V. A., Mr. J. G. A. VAN GELDORP MEDDENS, van de schoolcomp. M. D., F. C. VAN GIJEN, vlieger bij de Luchtvaartafdeeling.

tot reserve-kapitein voor speciale diensten, ingaande 11 September:

de reserve-eerste-luitenants voor speciale diensten:

Ir. A. J. INGEN HOUSZ, van Staf. art., Ir. K. BRACKMANN, idem., Ir. L. TROOST, idem., C. NOLTEE, van 2 R. V. A., H. G. VAN DOORN, idem.

Eervol ontslagen.

Reserve-kapitein Ir. W. C. DE VRIES, van R. G. Tr., 10 September.

Reserve-majoor voor speciale diensten D. H. PEEREBOOM VOLLER, van Staf art., 10 September.

Reserve-kapitein I. H. MISSET, van 15 R. I., 28 Augustus.

Reserve-luitenant-kolonel P. W. C. VAN ASPEREN, van het dienstvak der Intendance, 5 September.

Met ingang van 1 November:

Luitenant-generaals C. J. H. VAN DER HARST, H. A. F. G. VAN ERMEL SCHERER en M. RAAIJMAAKERS.

Generaal-majoor H. G. KEPPEL HESSELINK.

Kolonels H. HEETJANS, W. J. ARRIËNS, O. P. BENNEWITZ, R. H. A. VAN DEN WALL BAKE, H. L. E. G. J. WERNER.

Kolonels R. J. HOFFMANN en G. L. M. H. HIGLY, onderscheidenlijk C.-III I. Brig. en C.-II A. Brig.

Luitenant-kolonels G. H. H. G. BONHOMME, J. F. WICHMAN, M. F. J. PHAFF en D. A. W. VAN DER MOER, onderscheidenlijk van Staf V I. Brig., C.-10 R. I., C.-R. J. en C.-R. M. A., (laatstgenoemde benoemd tot reserve-luitenant-kolonel bij Staf IV A. Brig.).

Majoor H. NIJENHUIS, van het dienstvak der mil. administratie bij 6 R. I.

Kapitein J. ZELVELDER, plaatselijke adjudant te Breda.

Overplaatsingen, detacheringen, enz.

Kapitein L. A. J. VAN DER DRIFT, van S. R. O. I., overgeplaatst bij het Korps pontonniers en torpedisten.

Eerste-luitenant Jhr. A. VAN LENNEP, van 5 R. V. A., gedetacheerd bij de Rijschool (herhalingscursus), 1 October.

Eerste-luitenant C. TONNET, van S. R. O. B. A., gedetacheerd als voren en op 1 September overgeplaatst bij 8 R. V. A.

Eerste-luitenant J. A. DE BRUINE, van 8 R. V. A., gedetacheerd als voren.

Eerste-luitenant M. J. VAN DER HOOG, van K. R. A., overgeplaatst bij S. R. O. B. A., 1 September.

Tweede-luitenant A. E. BUENO DE MESQUITA, van 4 R. V. A., gedetacheerd bij K. R. A., 1 September.

Kapitein-adjutant F. E. DE NIJS BIK, van 18 R. I., eervol ontheven uit zijn tegenwoordige betrekking, overgeplaatst bij de schoolcomp. M. D. en benoemd tot adjutant van die schoolcomp.

Kapitein D. BROUWER, van 5 R. I., eervol ontheven uit de betrekking van adjutant van den C.-IV Divisie, en overgeplaatst bij 18 R. I.

Eerste-luitenant G. TERLUIN, van R. G. Tr., bestemd tot luitenant voor speciale diensten bij het IIe Bataljon, 1 October.

Eerste-luitenant H. DE IONGH, van R. G. Tr., benoemd tot adjutant bij het IIe Bataljon, 1 October.

Tweede-luitenant J. H. ACKERSTAFF, van R. G. Tr., bestemd tot luitenant voor speciale diensten bij het IIIe Bataljon, 1 October.

Tweede-luitenant S. H. HOOGTERP, van K. Lu. A., overgeplaatst bij S. R. O. O. A., 1 September.

Eerste-luitenant C. VAN DONGEN, van 1 R. V. A., blijft gedetacheerd bij K. Lu. A. tot uiterlijk 8 October a.s.

Eerste-luitenant G. R. TIMMER, van 2 R. V. A., blijft gedetacheerd bij de Commissie van proefneming tot uiterlijk 1 December a.s.

Eerste-luitenant G. H. VAN DER SPEK, van 11 R. I., overgeplaatst bij S. R. O. I., 1 October.

Reserve-kapitein M. VAN LOKHORST, van 5 R. I., overgeplaatst bij 4 R. I.

Eerste-luitenant G. A. STOUT, van R. M. A., gedetacheerd bij de Luchtvaartafdeeling.

Eerste-luitenant G. A. ADRIAANSEN, van 11 R. I., gedetacheerd ten bureele van den Garnizoens-commandant te Breda, 17 September.

VOORSCHRIFT INRICHTEN STELLINGEN DEEL I.

Met het V.I.S. I is — de laatsten zullen de eersten zijn — de serie boekwerkjes, welke te samen het tiendeelige V.I.S. vormen, voltooid.

Het bevat aanwijzingen van tactischen, tactisch-organisatorischen en technisch-organisatorischen aard, welke de schakel vormen tusschen de beginselen nopens het inrichten van stellingen, neergelegd in de tactische voorschriften en reglementen en de — tot in details afdalende — gegevens betreffende de practische uitvoering, welke zijn vervat in de andere deelen van het voorschrift.

Door bijzondere omstandigheden is V.I.S. I eerst verschenen nadat de overige deelen van het V.I.S. reeds waren gedrukt.

Dit kan ten gevolge hebben, dat — hoewel is getracht zulks zooveel mogelijk te voorkomen — er door de gewijzigde tactische inzichten op sommige punten eenig verschil is tusschen Deel I en de overige deelen.

Waar deze verschillen aanwezig mochten zijn, zal te zijner tijd door kleine wijzigingen van de betrekkelijke deelen overeenstemming met het gestelde in Deel I worden verkregen.

Het Voorschrift omvat naast eenige algemeene beschouwingen, de volgende hoofdstukken:

Het terrein.

Het inrichten en het versterken van de *verschillende onderdeelen* eener stelling in hoog terrein.

Het inrichten van een stelling in hoog terrein.

Het inrichten van stellingen in bijzondere terreinen, zooals stellingen in polderland, inundatiestellingen, stellingen in duinterrein, het ter verdediging inrichten van oorden, stellingen in boschterrein.

Het inrichten van het terrein in den aanval.

Voorts zijn in een aantal bijlagen gegevens opgenomen betreffende de indeeling der schuilplaatsen naar constructie en weerstandsvermogen; het benodigde aantal schuilplaatsen en schuilnissen in scherfvrije commandoposten; het aantal manuren (-dagen) benodigd voor den bouw van verschillende terreinversterkingen en hulpwerken, alsmede

een voorbeeld van de vaststelling van volgorde der werkzaamheden bij het inrichten van een stelling in 's vijands nabijheid.

Tenslotte is in het Voorschrift opgenomen een overzicht van de deelen en de aanhangsels, waaruit het geheele Voorschrift Inrichten Stellingen bestaat.

NIEUWE UITGAVEN

J. C. MOLLEMA „Rondom de munterij op de „Zeven Provinciën”, uitgever H. D. TJEENK WILLINK en ZOON te Haarlem, ingenaaid f 2,25, gebonden f 2,90.

In dit boek is een schrijver aan het woord, die, als oud-marine-officier, de marine door en door kent, blijk geeft een objectieven kijk op de toestanden te hebben en zich er verder niet mede tevreden heeft gesteld alleen de feiten te vermelden doch tevens heeft getracht, de oorzaken daarvan op te sporen en in zijn critiek meermalen tevens de middelen tot herstel aangeeft.

Een boek, geschreven door een vriend van de marine; van de eerste tot de laatste bladzijde, tot zelfs in enkele ironische opmerkingen toe, voelt men, dat dit boek geschreven moest worden, omdat de schrijver iets tot Nederland te zeggen had, dat hem na aan het hart lag.

Het eerste Hoofdstuk behandelt onder den ondertitel „Het marinepersoneel”, de opleiding en werving van het marinepersoneel, in hoofdzaak van matrozen, zoowel van Europeanen als van Inlanders.

Vooraf hetgeen door den schrijver wordt medegedeeld over de voor- en nadeelen van Inlanders bij de Marine is zeer belangwekkend. Ook hetgeen hij schrijft over de z.g. „Inlanderkenner” is zeer lezenswaard, ook al zal niet iedereen zijn meening kunnen deelen, dat één Inlanderkenner aan boord van „De Zeven Provinciën”, voldoende was geweest¹⁾, om de munterij te voorzien.

De schrijver eindigt dit hoofdstuk met de volgende bewoordingen.

„Men kon in 1905 te goeder trouw den Inlander geschikt achten, om zij aan zij met den Hollandschen schepeling te leeren streven naar het grootsche doel der Marine.”

Men heeft hem sinds hij van een eigen Indonesië leerde droomen, meenen te moeten handhaven, omdat de kostbare Europeesche schepeling de ontplooiing der Marine bemlemmerde.”

„De Inlandsche marineman leerde aan boord het frondeeren en men kent hem niet en weet niet te benaderen waarom hij kankert en wanneer hij explodeert; 1933 heeft dat geleerd.”

„Het zorgvuldig telen van frondeurs van een Oostersch ras zal rijke vruchten afwerpen voor de groep, die oorlogsmatrozen kan benutten als het eens gaan zal om andere dingen dan 7 % salariskorting.”

Dat Nederland met dit oordeel zijn voordeel doe.

In Hoofdstuk II en III, wordt een overzicht gegeven van de geschiedenis der marinebonden, aansluitend aan een korte beschouwing over de opleiding en de verdere vorming der officieren.

Juist in dit tijdsbestek, nu er reeds weder stemmen opgaan om de S.D.A.P. t.a.v. de weermacht, toch niet in een uitzonderingspositie te houden (deze wenschen komen niet alleen van de zijde van de S.D.A.P. zelf²⁾), is het zaak, dat een ieder, die het wel meent met de weermacht, kennis neemt van den fatalen invloed, welke de S.D.A.P. op de marine heeft uitgeoefend en, zoodra zij opnieuw de kans krijgt, ongetwijfeld wederom zal uitoefenen.

Met groote kennis van zaken, op overzichtelijke en overtuigende wijze, wordt ons in dit boek voor oogen gehouden op welk een enorm gevaarlijken weg wij met de personeelsbonden waren geraakt en hoe hoog noodig het was, dat de Minister van Defensie zijn bekende ingrijpende maatregelen nam. Tevens komt er echter in tot uiting, dat, hoe goed die maatregelen op zich zelve ook mogen zijn, deze slechts effect kunnen opleveren, indien er nauwlettend op wordt toegezien dat de oude bonden niet op verkapte wijze en onder anderen naam, weder herleven.

De wijze, waarop wordt beschreven, hoe het marinepersoneel door de partij-politiek als het ware in de armen van de S.D.A.P. werd gedreven, is meesterlijk en de kopstukken van de andere politieke partijen kunnen er hun voordeel mee doen, indien zij kennis-

¹⁾ blz. 16.

²⁾ Zie *De Avondpost* van 24 Aug. 1934, avondblad.

nemen van de wijze waarop hun voorgangers ten aanzien van dit personeel in gebreke zijn gebleven.

In Hoofdstuk III wordt aangevangen met de onmiddellijke voorgeschiedenis van de Mouterij. In dit Hoofdstuk worden de salariskortingen behandeld en de wijze waarop hiertegen door het marinepersoneel (lees de bonden) werd geageerd.

Wanneer wij hier lezen een citaat¹⁾ overgenomen uit het „*Algemeen Marine weekblad*” van 22 September 1932, dan is en blijft het ons steeds een raadsel, hoe dergelijke bladen aan boord der oorlogsbodems en in kazernes mochten blijven verschijnen. Men kan dit nakaarten noemen en dan heeft men hierin gedeeltelijk gelijk, doch gezegd moet het worden, omdat wij nu nog leven in de periode van „gezagshandhaving”. Zal het Nederlandsche volk, wakker geschud door de beschamende mouterij van haar zonen, echter wakker blijven of zal het na verloop van eenigen tijd wederom, zoo als zoo vaak is geschied, indommelen, totdat het opnieuw zal worden gewekt door een nationale ramp?

En daarom herhalen wij, dat wij hopen, dat de blinddoek voor goed is weggefallen van hen, die er op hebben toe te zien, dat het marine (en landmacht)-personeel, niet wordt beïnvloed, door kwade onverantwoordelijke, achter de schermen blijvende geesten.

Leest dit boek en ge zult zien, op welke bedriegelijke wijze het personeel door de bondsbestuurderen van officieele mededeelingen werd kond gedaan.²⁾

En de oorzaak? Zie de bovenbedoelde kwade geesten (zetbazen van de S.D.A.P.), die als tusschenschakel optraden tusschen Commandanten en personeel.

Het Nederlandsche Volk moet den schrijver dankbaar zijn, dat hij de toestanden laat zien en de oorzaken aangeeft van het grootste militaire misdrijf, hetwelk bestaat: de mouterij.

Er wordt in dit boek niemand gespaard, geen vergoelijken naar welke zijde ook. Op klare duidelijke wijze, wordt ons hier voorgehouden, hoe door onvoldoend krachtig optreden enerzijds en ophitserij en kuiperij van andere zijde, langzaam maar zeker de mouterij werd voorbereid.

En velen in den Lande zullen met den schrijver instemmen wanneer hij aan het slot van dit Hoofdstuk zegt:

„Beter een hergeboorte der Marine op een Urania, op een Nautilus met het moderne materieel in den millioenenhoek³⁾, dan voortsukkelen met in den grond vergiftigden, die slechts wachten op verbetering der conjunctuur om het Vaderland opnieuw te schande te maken.

In Hoofdstuk IV behandelt de schrijver, na een korte persoonlijke herinnering aan zijn schuchtere pogingen om, bij den aanvang van zijn loopbaan als marineofficier, den matrozen in hun vrijen tijd, eenig voortgezet onderwijs bij te brengen en zijn daarbij opgedane ervaringen, de geschiedenis van „de oude Zeven Provinciën”.

Vol gloed en leven wordt daarbij de geschiedenis opgehaald en sterk komt daarbij telkens naar voren de liefde van den zeeman voor zijn schip, ja zoo de geheele marine.

In het volgende Hoofdstuk worden eenige technische bijzonderheden medegedeeld over „de nieuwe Zeven Provinciën”, welke onontbeerlijk zijn om een juist begrip te hebben van de situaties aan boord, vóór, tijdens en na de mouterij.

Verder worden, met gelijk doel, dan nog eenige gegevens vermeld over indeeling, dienst enz. van officieren en schepelingen.

De daarop volgende hoofdstukken behandelen dan het directe voorspel, het begin en het einde der mouterij.

Nu hebben wij, uit de pers, Kamerverslagen, Witboek enz. kennis genomen van hetgeen, daar in ons Indië, zich bij de Marine, in het begin van 1932, heeft afgespeeld.

Maar zooals deze schrijver alles voor onze oogen doet afspelen, is het toch weer anders. Zijn oordeel is scherp; hij weet de juiste verhoudingen, zooals ze waren en moesten zijn, scherp af te teekenen.

Slechts één voorbeeld, waardoor de situatie wordt getypeerd en veroordeeld.

„Op de Zeven Provinciën is niemand een haar gekrenkt, niemand liep ook maar een schrammetje op, de beide partijen hebben als stadshondjes, met stijve pooten, opstaande haren en blikkerende tanden, grommend en blaffend om elkaar heengeloopt, de muiters hebben als „wilde” stakers de directieleden in het kantoor opgesloten, werkwilligen gepost en gehoord en de directie heeft op de komst van de politie gewacht, welke in haar oogen het uitsluitend recht van gewapend optreden had.

¹⁾ blz. 65.

²⁾ blz. 67 e.v.

³⁾ (Noot van den schrijver). De oude instructie-zeilschepen; den millioenenhoek noemt men de bassins, waar de schepen in conservatie liggen.

Een vier, vijf Inlanders hielden zich echter tenslotte niet aan de regels van een burgerstaking; toen zij deze verloren wisten, verkozen zij den ondergang boven de nederlaag, zij waren geen echte stakers maar gewone oproerlingen, hun koppigheid werd de heele fabriek fataal!"

Het personeel had het militaire karakter verloren, het waren technische werklieden in militaire kleeding in stede van militairen belast met technische werkzaamheden.

Al met al is dit vlot, onderhoudend, uitstekend geschreven boek, een werk dat verdient onder ieders aandacht te komen en daarom door ons warm wordt aanbevolen.

B.

„La Campagne de l'Irak, 1914-1918, Le Siège de Kut-el-Amara” par le Commandant M. MOUKBIL BEY. Uitg. Berger-Levrault, Parijs, Prijs frs. 20.—

Toen Allah de Hel had geschapen, vond hij haar niet slecht genoeg. Daarom schiep hij Irak — en deed er de vliegen nog bij!" Aldus typeert een Arabisch spreekwoord dit land van contrasten; waar het van Mei tot October zóó heet is, dat temperaturen van 130° F. in de schaduw allerm minst zeldzaam zijn; waar het van December tot Maart kil en koud is, zoodat een vorst van 8 en meer graden F. voorkomt; een land waarvan de bodem vlak en boomloos is, en bestaat uit een zwarte, zandige leemsoort, die in de droge maanden voor alle voertuigen goed begaanbaar is, doch na enkele regenbuiten één groote modderpoel wordt, welke verkeer bijna onmogelijk maakt, terwijl in den vollen regentijd over groote uitgestrektheden volkomen onbegaanbare moerassen ontstaan; moerassen die weer voortdurend van vorm en omvang veranderen¹⁾; een land waar de luchtspiegelingen . . . enz., enz. En in dat land, „the cradle of the world", gelegen tusschen Tigris en Euphraat, dat in oude tijden tot de vruchtbaarste gerekend werd, maar dat „subissant le sort de tout ce qui vit sous la domination turque" ten onder was gegaan, is van eind 1914 tot eind 1918 een strijd gevoerd, die minder bekend en bestudeerd is dan de gevechten op de Europeesche gevechtsvelden, doch die, juist omdat hij in die hel werd gestreden, zoo uitermate belangwekkend is.

Voor alle officieren loont het de moeite om de studie van deze operaties ter hand te nemen, omdat — uiteraard — de overal van kracht zijnde tactische grondregels onaangetast blijven, zij het ook dat deze in de helle belichting van dit Aziatische gebied scherper contrasten vertoonen, maar ook omdat de moreele factoren, die in een hel als Irak van overheerschende betekenis moeten zijn, er zoo sterk in uitkomen.

Het reeds vrij aanzienlijke aantal studiebronnen over dezen oorlog is thans uitgebreid met het werk van MOUKBIL BEY, die in den staf van het Turksche Irak-leger heeft medegestreden, en wiens oordeel daarom aandacht verdient.

Al dadelijk in de inleiding van zijn werk geeft hij te kennen, dat hij de zaken van zuiver Turksche zijde wenscht te bezien, en — waar hij de algemeen bekende en in hoofdzaak van geallieerde zijde stammende studiewerken ook bij zijn arbeid gebruikte — niet zal aarzelen om zoo noodig zijne meening te stellen tegenover die van de schrijvers uit beide kampen²⁾.

Wat nu het boek betreft, geeft het eerste deel (blz. 1 t/m 112) een overzicht van den ganschen vierjarigen strijd. Van deze 112 bladzijden zijn de eerste 17 gewijd aan de voor-geschiedenis, de laatste 30 aan de uit den veldtocht te trekken leering, zoodat de geheele gevechtsperiode van vier jaren in 65 ruim gedrukte bladzijden is afgewerkt. Het tweede gedeelte van het boek (blz. 113 t/m 190) behandelt in 77 bladzijden de 4½ lange maanden van het beleg van TOWNSHEND'S troepen binnen Kut El Amara. Speciaal is de aandacht gevestigd op deze verdeling van de door MOUKBIL behandelde stof om te laten uitkomen, dat wie verwacht, dat hij gedetailleerde tactische beschouwingen in dit boek zal vinden, bedrogen uitkomt. Het geheel vormt een vlot geschreven, overzichtelijk samengesteld, en van nette, doch globale, schetsen voorzien verhaal; maar veel

¹⁾ MOUKBIL, blz. 86: „Dans ces régions les inondations, au printemps, changent constamment la nature du terrain, avec une rapidité invraisemblable. Un marais surgit ou sa surface s'agrandit de plusieurs centaines de mètres carrés entre le moment où un ordre d'attaque est donné et celui, proche pourtant, où les troupes commencent à l'exécuter, et là où l'on croyait trouver un terrain sec, on patauge déjà dans plusieurs pieds d'eau et de boue”.

²⁾ Quelques-uns de ces ouvrages étrangers notoires nous ont été utiles bien que souvent nous ayons été obligé d'opposer le point de vue turc à des affirmations par trop tendancieuses. MOUKBIL, blz. VI.

dat ook niet reeds in de veel gedetailleerder Engelsche en Fransche werken voorkomt is in MOUKBIL's boek niet te vinden.

Toch komen in dit boek wel eenige opmerkelijke gedeelten voor. MOUKBIL's visie op de samenwerking met de vreemde leiders vóór en tijdens den oorlog is — hoewel niet nieuw — wel interessant.

Wie LIMAN VON SANDER's boek „Fünf Jahre Türkei“ heeft bestudeerd, weet al wel dat zich vele wrijvingen tusschen de officieren van de Deutsche Militär-Mission en de (Jong)Turken — vooral ENVER — hebben voorgedaan; en natuurlijk klinkt in VON SANDERS' werk het geluid sterk pro-Duitsch, doch wel waarachtig.

MOUKBIL beziet de kwestie van de andere zijde en schrijft b.v., dat Deutschland de ontkenning van den Heiligen Oorlog nastreefde. Op blz. 6 heet het (met gepaste nonchalance en bepaald onvriendelijk): „Mentionnons aussi, en passant, que l'Allemagne „escomptait à l'entrée en guerre de la Turquie, le déclenchement d'une guerre sainte, „qui soulèverait tous les Musulmans soumis à la domination anglaise, française et russe. „Elle préconisa cette mesure qui était bien une des plus complètes utopies des temps „modernes.”

Daarentegen schrijft LIMAN VON SANDERS (blz. 48): „Gegen Mitte November wurde „von der türkischen Regierung die in früheren Zeiten stärkste Waffe des Islam in die „Wagschale des Krieges geworfen und feierlichst der heilige Krieg proklamiert.

„Das türkische Ministerium glaubte damals, sich von dieser Massnahme eine über- „wältigende Einwirkung auf alle Mohammedaner der Welt versprechen zu können. „Es hat sich darin gründlich getäuscht.

„Für den tiefgläubigen anatolischen Soldaten war der heilige Krieg nicht notwendig; „er ging auch ohne diesen für seinen Padischah tapfer und vertrauensvoll in den Tod.”

De bondgenooten zijn het niet eens; beide zijn even kort als beslist. Waar ligt de waarheid?

Een feit is, dat inderdaad medio November 1914 de Heilige Oorlog is geproclameerd (met de bekende aanroepen: „O, volk van Moehamad, O, Moslims, trouwe volgelingen van Allah. Zij die aan den Heiligen Oorlog zullen deelnemen voor het geluk en het heil der Geloovigen, en die levend zullen terugkeeren, zullen het hoogste geluk deelachtig worden, enz. enz.”), dat vooral de Jong-Turken — „bien que très peu fussent des croyants sincères”¹⁾ — den Djihad wilden, dat de Deutsche generaals vrij sceptisch stonden tegenover de voorgespiegelde voordeelen van den Heiligen Krijg, zooals dit goeden strammen militairen betaamt, dat vele Deutsche geleerden er echter groote mogelijkheden in zagen, en dat ten slotte de Djihad niet is geworden een strijd, waarin de Moslims voor de verbreiding van het Ware Geloof te wapen zijn geloopen, doch is ontvaard in een „mouvement, plus politique et xénophobe que religieuse.”

Ook de Engelsche Marine-missie krijgt van MOUKBIL een onfatsoenlijke veeg uit de pan. Op blz. 4/5 schrijft hij: „Il y avait en Turquie une mission navale britannique „dirigée par l'amiral LYMPUS. Cette mission chargée de la réorganisation de notre „flotte, se garda de rien faire pour faciliter une renaissance navale turque. Elle dut „finalement se retirer en octobre 1914”. — Aldus het even korte als onbeleefde grafschrift dat MOUKBIL aan de Engelsche missie uitreikt.

Een feit is het, dat admiraal LYMPUS op 15-8-'14 moest aftreden, beschuldigd van bedrog, en op 16-8-'14 werd vervangen door den Deutschen admiraal SOUCHON, die op 11-8-'14 met de „Goeben” de Dardanellen was binnengevallen.

LIMAN VON SANDERS drukt zich ten aanzien van admiraal LYMPUS' werk heel wat aannemelijker uit dan MOUKBIL: „Inwieweit ihre Leistungen mit Recht angefeindet „wurden oder diese Angriffe auf Verleumdungen beruhten, kann ich nicht beurteilen. „Im Orient ist leicht jede Verleumdung möglich, und lügenhafte Gerüchte vergrößern „sich lawinenartig bei Weitergabe von Mund zu Mund.”

MOUKBIL wijst ook op de hoogst gebrekkige kennis, welke het Irak-leger van het eigen land bezat. Daar aan verdediging van dit gebied door de Turken nooit was gedacht, waren nimmer manoeuvres of stafreizen daarheen gehouden. Het Turksche Groote Hoofdkwartier bezat van Irak slechts . . . „un unique exemplaire de la carte de „Kiepert's à l'échelle de 1 : 1.500.000 et qu'on ne put trouver dans Istanbul que deux „autres exemplaires de la même carte dont le G. Q. G. fit l'acquisition.” Men heeft daarna een schetskaart gemaakt, die gebruikt is tot na den slag bij Ctesiphon, waar uitstekende kaarten op de Engelsen werden buitgemaakt.

¹⁾ Zie LARCHER. La Guerre Turque dans la Guerre Mondiale, blz. 44 e.v.

Ook over het Turksche „plan de campagne” is MOUKBIL slecht te spreken: absoluut gebrek aan voorbereiding van een veldtocht in dit gebied, een slecht operatieplan, gebrek aan alle soorten strijdmiddelen en versnippering van de strijdkrachten over een uitgestrekt gebied, met opdracht gelijktijdig front te maken naar het Zuiden (Basra) en het Oosten (Perzië). Daarentegen van Engelsche zijde, volgens MOUKBIL: minutieuze voorbereiding, toereikende strijdkrachten, goed gewapend en van alles voorzien, gemakkelijke aanvoer en groote beweegbaarheid ten gevolge van een overvloed van transportmiddelen, een scherp omlind plan, dat gegrond is op de ingezette middelen. — Het lijkt te mooi om waar te wezen; vooral voor wie het „Report of the Mesopotamia Commission” heeft gelezen, en in 't bijzonder het „Seperate Report” van commander WEDGWOOD.

MOLTKE's oordeel over het Turksche leger luidde op 12 Mei 1914, dus kort vóór den oorlog, ook niet bepaald zacht: „Het Turksche leger is absoluut waardeloos. Het heeft „wapenen noch munitie, noch kleeding. De officiersvrouwen bedelen langs den weg . . .” En de Turksche officieele Oorlogsgeschiedenis voegt daar aan toe: „Inderdaad weer „spiegelde het leger het beeld van het door de oorlogen geruïneerde Ottomaansche „Rijk, dat verlamd was door gebrek aan organisatie.”

Men kan dus MOUKBIL's oordeel over de Turksche strijdkrachten en strijdmiddelen aanvaarden.

Omtrent het gevecht bij Ctesiphon vertelt MOUKBIL eenige merkwaardige dingen, welke hij „erreurs des services des renseignements” noemt.

Nadat de Engelschen eind September 1915¹⁾ op verrassende wijze tot Kut El Amara waren doorgedrongen en de verslagen Turksche troepen waren teruggegaan tot Ctesiphon (Selman Pak) op 25 km ten Z. van Badgad gelegen, kreeg generaal TOWNSHEND eind October bevel om de actie voort te zetten en Bagdad te nemen. TOWNSHEND rukte daartoe met 11.000 man op, om de 11 à 13.000 (in werkelijkheid 20.000) bij Ctesiphon staande Turken te verslaan. Met een verlies van 4600 man moesten de Engelschen eind November terugtrekken naar Kut El Amara.

De door MOUKBIL bedoelde „erreurs” nu, zijn de volgende:

- 1°. Op 23 November zou een op verkenning zijnd Turksch ritmeester gemeend hebben, dat hij een omtrekkende beweging van de Engelschen waarnam op den Turkschen linkervleugel. Hij meldde dit feit aan den Turkschen bevelhebber NOUREDDIN, die, al zijn reserves reeds verbruikt hebbende, besloot om onverwijld met zijn troepen terug te trekken, welk besluit ook in uitvoering ging.
- 2°. TOWNSHEND, die niet vervolgd, stelde daardoor NOUREDDIN in staat om — nadat hij had ontdekt dat de omtrekking van zijn linkervleugel een fictie was — zijn troepen weer keert te doen maken, en in den morgen van 24 November de stelling bij Ctesiphon weder te bezetten. En nu kreeg TOWNSHEND op zijn beurt een bericht, dat de Turken versterkingen hadden gekregen, die in massa de stellingen inrukten; wat hem weer deed besluiten om „dans la nuit du 26 au 27 novembre, de battre immédiatement (? S.) en retraite sur Kut El Amara.” Aldus MOUKBIL's verhaal.

De „erreurs” zijn wel wat simpel van conceptie om daarmee den verwoeden heen en weer gaanden strijd en zijn afloop te verklaren. En — nog daargelaten, dat het door MOUKBIL gegeven verhaal chronologisch maar matige gelijkenis vertoont met het werkelijke gevechtsverloop — is veeleer aan te nemen, dat de reeds van den aanvang af bestaande zeer ongelijke krachtsverhouding, ondanks alle energie der Engelschen, die de nadeelen van den aanval op een deugdelijk voorbereide stelling nog op de koop toe moesten aanvaarden, ten slotte ook voor hen te zwaar is geworden²⁾.

Als laatste aanhaling nog MOUKBIL's oordeel over de houding van TOWNSHEND als belegerde binnen Kut El Amara:

TOWNSHEND is opgesloten in Kut met 10.000 man; AYLMEYER (later GORRINGE) met 20.000 man doet tal van wanhopige pogingen om hem te ontzetten. De Turken hebben slechts 2000 man voor insluiting van Kut en staan met 17 à 20.000 man tegenover

¹⁾ MOUKBIL is nogal eens in de war met de datums; de verovering van Kut El Amara stelt hij op 26 October 1915 in plaats van ten rechte 29 September; de bezetting van Amarah op 28 Mei in plaats van op 3 Juni; die van Nassirieh op 24 Mei in plaats van op 25 Juli, enz., enz.

²⁾ TOWNSHEND. My Campaign in Mesopotamia, blz. 178: „We had lost 4000 killed and wounded out of 8500 bayonets, for the whole loss was on the infantry, as is always the case when a position has to be taken.”

AYLMER. Nu is het sterk af te keuren, dat TOWNSHEND geen hand heeft uitgestoken om bij de verschillende pogingen tot ontzet steun te verlenen door het doen van een uitval, en dat hij ten slotte niet met een deel van zijn strijdkrachten eene doorbreking heeft geforceerd toen einde April 1916 er nog slechts de keuze over was tusschen een doorbraak forceeren of capituleeren.

Dit oordeel van MOUKBIL over TOWNSHEND is even hard als onbillijk. Wie de omstandigheden heeft bestudeerd, waaronder TOWNSHEND's 6e divisie zich heeft opgeofferd van November 1914 tot en met April 1916; hoe deze divisie door zware verliezen, door ziekte, ontberingen en gebrek is uitgemergeld; hoe de hogere leiding van India tot en met Basra vrijwel steeds en in alles is tekort geschoten, kan de door TOWNSHEND in zijn werk gegeven verdediging van zijn beleid zeer goed begrijpen. En daarom is het scherpe oordeel dat MOUKBIL — onvoldoend gemotiveerd — velt, stellig onverdiend!

Is met deze weinige aanhalingen uit MOUKBIL's boek de waarde van dat werk reeds getypeerd, dan kan het oordeel als volgt worden samengevat:

Als bron voor tactische studie is aan MOUKBIL's boek geen hooge waarde toe te kennen. Wie den strijd in Irak nog niet bestudeerde, beginne zijne studie liever met de goed gedocumenteerde, zeer gedetailleerde en objectief gestelde Engelsche studiewerken, die alle hunne bevestiging vinden in de „Official History of the War in Mesopotamia. Vols I, II, III” en in het „Report of the Mesopotamia Commission”.

Voor hen, die van Irak reeds studie maakten, kan de lezing van het boek van MOUKBIL BEY hier en daar van interesse zijn.

De nauwgezetheid van bewerking laat, vooral waar het cijfers en datums betreft, nog al wat te wenschen over.

S.

Les campagnes de Napoléon vues par le soldat. Mémoires du grenadier de la Garde Joseph-Esprit-Florentin Guitard (1809—1815), publiés par E. H. GUITARD. Uitg. E. H. GUITARD, Parijs, 1934.

Onder de talloze mémoires betreffende het Napoléontische tijdperk zijn er slechts weinigen van hen, waarvan de grenadier FLAMBEAU in ROSTAND's „L'aiglon” zegt:

„Et nous, les petits, les obscurs, les sans-grades,
Nous qui marchions fourbus, blessés, crottés, malades,
Sans espoir de duchés ni de dotations;
Nous qui marchions toujours et jamais n'avancions;
Trop simple et trop gueux pour que l'espoir nous berne,
De ce fameux bâton qu'on a dans sa giberne”.

Het is dus een aanwinst, dat de familie GUITARD heeft gepubliceerd, wat door hun voorvader, op verzoek van zijn kinderen, werd opgeschreven, omtrent zijn herinneringen aan de door hem medegemaakte veldtochten van NAPOLEON. Een gedeelte hiervan speelt zich af in het „Regiment van Walcheren”, in 1811 op dit eiland gevormd uit aldaar geïnterneerde Spaansche krijgsgevangenen en deserteurs. Het boekje geeft ons een kijkje op het leven te velde van den soldaat in die dagen, toen verpleging en verzorging nauwelijks dien naam verdienden, toen de krijgstuicht — althans in het Fransche leger — in sommige opzichten veel te wenschen overliet, toen van oefening nauwelijks sprake was en nochtans werd gemarcheerd van Parijs naar Moskou, omdat een man aan het hoofd stond, die dat alles door tooverkracht wist te vervangen. Het laatste gedeelte zou, indien niet duizenden anderen het lot van GUITARD hadden gedeeld, doen denken, dat hij een dier beiden was, waarvan HEINE heeft gedicht:

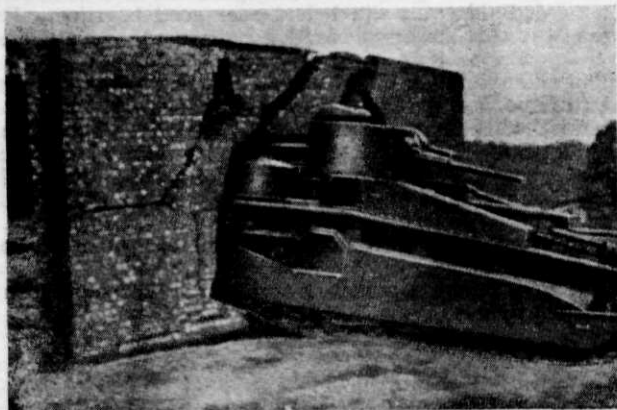
„Nach Frankreich zogen zwei Grenadier',
Die waren in Ruzland gefangen — — —”.

Ieder militair zal het bescheiden boekje met genoegen lezen.

C.

UIT DE VAKPERS

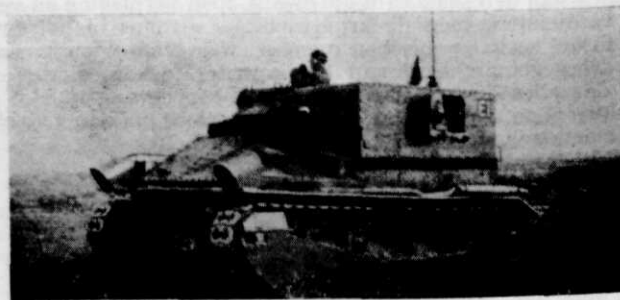
DE MECHANISEERING VAN HET ENGELSCHE LEGER.

Afb. 1. Middelbare vechtwagen.

Afb. 2. Commandowagen.

Afb. 3. Lichte vechtwagen.

Afb. 4. „Kar”.

Materieel.

De *middelbare vechtwagen* (afb. 1) vormt het hoofdwapen van de Engelsche vechtwagenbataljons.

Gewicht 16 ton. Motor 180 pk. Snelheid 30 km per uur. Dagprestatie 200 km.

Bewapening: 1 kanon van 47 mm (wordt vervangen door 1 kanon van 75 mm). 1 mitr. v. 12 mm. 2 mitr. v. 8 mm.

Radio ontvang- en zendstation (reikwijdte 3 tot 4 km).

Inrichting tot bescherming tegen gassen.

De reikwijdte van het radiostation in den *commandowagen* (afb. 2) is 50 tot 60 km.

Op afb. 3 op den voorgrond de nieuwe *lichte vechtwagen*.

Bestemming: verkenning op korten afstand en beveiliging der zwaardere typen.

Gewicht 3 ton. Motor: 60 pk. Snelheid 45 km per uur langs den weg, 30 km in het terrein. Bewapening: 1 zware mitr. Bediening 2 man.

Pantserwagen: type Lanchester. Gewicht: 6 ton. 6 raden. Snelheid 60 km per uur. Bewapening: 1 mitr. 12 mm, 2 zw. mitrailleurs. Bediening 4 man.

Pantserwagen type Crossley (licht): 6 raden, 2 zware mitrailleurs, 3 man.

Afb. 4 vertoont de z.g. *kar* (Carden Loyd), model 1930 met Stokes-Brandt-mortier. Bestemd voor transport van zware mitrailleurs, infanteriegeschut e.d.

P.

HET MILITAIR TRANSPORT-PROBLEEM, N.L. HET AANMOEDIGEN VAN HET GEBRUIK VAN HANDELSMOTORVOERTUIGEN, DIE AAN BEPAALDE MILITAIRE EISCHEN VOLDOEN.

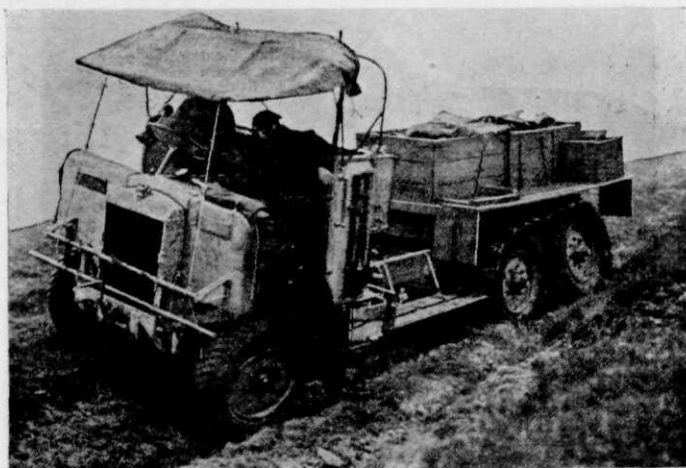
Engeland.

In 1923 is door het Engelsche Legerbestuur (W. D.) een subsidie ingesteld voor 1,5 ton 4-wielers, die aan bepaalde eischen voldoen. Nadat het Legerbestuur overtuigd was van het groote nut van de moderne 3/4 tonner 6-wieler, werd in 1927 hiervoor eveneens een subsidie vastgelegd. De eischen voor deze categorie zijn niet zoo streng opgesteld als bij de 4-wieler.

De semi-bogie constructie (de dubbele achterbrug met 4 aangedreven wielen) heeft men bij voorkeur volgens het W. D. model, maar verbeterde uitvoeringen zijn ook toelaatbaar.

De voornaamste kenmerken van de bogie constructie zijn:

- 2 aandrijfassen onder den last (4 aangedreven wielen),
- luchtbanden,
- speciale ophanging van de twee assen, welke geeft een maximum adhaesie met den grond,

— speciale overbrenging, waardoor men verkrijgt een hooge snelheid op den weg en een groote trekkracht in het terrein.

De eischen zijn vastgelegd, nadat uitgebreide proeven met verschillende voertuigen waren genomen. *De opzet was een voertuig te verkrijgen, dat in staat is zich op een soepele wijze door het terrein te bewegen en tevens geschikt is voor normaal handelsgebruik.*

Verder een grootere laadcapaciteit heeft dan de normale 4-wieler van *dezelfde afmetingen en kracht* en economisch is in brandstofverbruik en onderhoud.

In 1933 werd een convooy van standaard trucks (Britsch product), voorzien van z.g. „koloniaal”-radiatoren en terreinbanden, naar Egypte en de Soedan gezonden, alwaar 9000 km werden afgelegd door de zwaarste terreinen met een gemiddelde snelheid van 22 km/u.

Bandenlekkage kwam sporadisch voor; één puncture per 16.000 band-km.

De gunstige resultaten verkregen met de 2—3 tonner 4-wieler, heeft tot gevolg gehad, dat het Legerbestuur ook deze categorie in gebruik heeft genomen. Tevens wordt onderzocht, of het mogelijk is het W. D.-ontwerp voor de semi-bogie constructie uit te voeren met de standaard onderdeelen van bovengenoemd 2—3 tonner chassis.

Hierdoor zou in oorlogstijd *in zeer korten tijd een groot aantal volwaardige 6-wielers* worden verkregen met een minimum aan kosten.

Conclusies.

- a. *Trekkracht-systeem*, gegrond op het gebruik van 6-wielers, is een vereischte.
- b. *Van regeeringswege* moet bevorderd worden, dat een groot aantal voor militair gebruik geschikte 6-wielers in ons land beschikbaar komt. Men verkrijgt niet alleen de wagens, maar ook een voorraad onderdeelen en voorts chauffeurs en monteurs, die geheel vertrouwd zijn met de behandeling.
- c. *In het vredesbedrijf* geleidelijk aan 6-wielers opnemen, teneinde bij de verschillende onderdeelen, ervaring op te doen.

The Commercial Motor. Nov. 3, 1933.

Ver. Staten.*Motorisering van de veldartillerie.*

Hiertoe is men overgegaan, in verband met de volgende overwegingen:

— snelle afname van het aanwezige paardenmateriaal,
— opkomst van een nieuwe generatie, die meer met motoren dan met paarden omgaat, hetgeen van groot belang is voor de benodigde opleidingstijd bij een eventuele mobilisatie.

Als trekker werd genomen een gewoon handelsvoertuig, voorzien van een extra reductie, terreinbanden en loopvlakkettingen.

Teneinde grootere snelheid te kunnen bereiken, werd de vuurmond eveneens van luchtbanden voorzien. Het technisch probleem hierbij was het vervangen van de houten wielen met een groote diameter door normale truckwielen met kleine diameter, terwijl voldoende vrije ruimte tusschen affuit en grond moest blijven bestaan. Tevens moesten de trillingen en schokken gedurende het schieten zooveel mogelijk worden geëlimineerd.

Een batterij van 4 Fransche 75 mm kanonnen, getrokken door 1½ ton-trucks, werd georganiseerd gedurende den zomer en winter 1933/'34. Met deze motorbatterij werden langdurige proeven genomen in vergelijking met een paarden-batterij. De resultaten waren gunstig; de aanschaffings- en onderhoudskosten waren veel geringer, terwijl het batterijpersoneel van 130 tot 90 man kon worden verminderd.

Dit resultaat heeft een grooten indruk gemaakt op het Legerbestuur en het Congres. Het gevolg was, dat het hoofd van het „Militia Bureau” een gedeeltelijke motorisatie van de „National Guard” heeft bevolen, gevende een onmiddellijke besparing van \$ 1.000.000 en een uiteindelijke van verscheidene millioenen.

The Military Engineer, Aug. 1934.

Ir. v. D. TR.

DE GRIEKSCHE INFANTERIE.

De Commandant C. . . . geeft eenige bijzonderheden over de Grieksche infanterie. Dit artikel opent niet veel nieuwe gezichtspunten over de organisatie en de bewapening van de infanterie. Bij de lezing van dit artikel dringt zich de vraag dan ook op, waaraan deze belangstelling van Fransche zijde voor het Grieksche Leger moet worden toegeschreven.

Voorziet men in Frankrijk als het ware een nieuw „Balkanfront” en acht men het daarom wenschelijk wat meer georiënteerd te zijn omtrent de waarde van dit leger, hetzij als eventueelen tegenstander, hetzij als bondgenoot?

Voor zoover in dit artikel eenige aangelegenheden worden besproken, welke voor ons van belang kunnen zijn, volgen dezen hieronder.

De Grieksche infanterie telt nog 24 regimenten en 8 zelfstandige bataljons, bovendien 3 bataljons evzones (lichte troepen).

Een reorganisatie tot 15 regimenten infanterie, 12 zelfstandige bataljons en 2 bataljons evzones is goedgekeurd, doch nog niet tot uitvoering gekomen.

Bovendien kent men in Griekenland nog 7 grensbataljons, eenerzijds bestemd voor het tegengaan van de talrijke grensschendingen, welke in den Balkan zoo veelvuldig plaats hebben, anderzijds vervullen deze bataljons een taak als grenscommiezen.

De bewapening bestaat uit een geweer, met bajonet, 100 patronen en 2 handgranaten per man.

Per groep beschikt men voorts over een geweermitrailleur. Het Grieksche leger heeft twee soorten zware mitrailleurs, één van 7.92 mm en één van 13 mm. De eerste vervult de rol van onzen zwaren mitrailleur, de tweede is het anti luchtdoelwapen.

De Grieksche infanterie bezit geen infanteriegeschut (noch vlakbaan, noch krombaan). Het gewicht van de bepakking is 29 kg. Pogingen om dit te verminderen zijn afgestuit op financiële bezwaren.

Ten slotte wijst de schrijver op de eigenaardige terreingesteldheid in Griekenland, waardoor de Grieksche infanterie méér dan in andere landen het hoofdwapen is.

Revue d'Infanterie, Mei 1934.

B.

DE VELDHEER RADEZKY.

Res. Kolonel O. FREIHERR WOLF—SCHNEIDER VON ARNO heeft in een 140 bladzijden tellende studie, die de geheele Maartaflevering van het aan den voet genoemde tijdschrift vult, den militairen loopbaan van Veldmaarschalk RADEZKY weergegeven en daarbij het zwaartepunt gelegd op den Veldheer RADEZKY.

De figuur van dezen grooten Chef is na den Wereldoorlog in ons land bijna vergeten; de jongere officieren kennen nog hoogstens den naam; de daden zijn overschaduwd door de oorlogen van 1870—1871 en 1914—1918¹⁾.

Reeds meermalen mochten wij in de *Militaire Spectator* wijzen op de beteekenis en de vormende waarde, die van de bestudeering van het karakter en van de militaire daden van groote veldheeren uitgaan.

Uit dien hoofde mag de hier genoemde studie zeer zeker onder de aandacht van onze lezers worden gebracht. De figuur van Maarschalk RADEZKY is uiterst belangwekkend, zijn veldheersdaden stempelen hem tot de Grooten onder de Grooten. De eernaam „Vater RADEZKY” is teekenend voor zijn persoon. Hij was in 1848—1849 „de redder van het oude Oostenrijk en de schutspatroom van Europa”, zegt de schrijver en hij vervolgt: „Deze appreciatie is geen heldenvereering, doch slechts de nuchtere conclusie van het feitelijke gebeuren”.

De studie begint met een overzicht te geven van de beteekenis van RADEZKY, de aantrekkingskracht van zijn naam, literatuur, enz. en vervolgt met een hoofdstuk over RADEZKY's militaire carrière, die hem in 17 jaren van eerste luitenant tot Luitenant-Generaal en Chef van den Generalen Staf bracht, in welke positie hij de oorlogen tegen Napoleon van 1813, 1814 en 1815 meemaakte.

Daarna wordt de periode 1815—1848 beschouwd, in welken tijd de benoeming tot commandeerend Generaal in Lombardije en Venetië valt.

Het grootste deel der studie is gewijd aan den veldheer in de veldtocht van 1848—1849 (Mantua—Custoza—Milaan—Novara) en aan de verhouding RADEZKY—HESS (Veldheer en Chef van den Staf), een tweemanschap, dat doet denken aan de combinaties Blücher—Gneisenau en Hindenburg—Ludendorff. De veldmaarschalk was toen 82 jaar oud.

Op 90-jarigen leeftijd ging deze merkwaardige figuur met pensioen, na 72 jaren als militair te hebben gediend; twee jaren later stierf hij.

Wij bevelen lezing van de prettig geschreven en van kaarten, schetsen en foto's voorziene studie aan.

Mil. Wiss. Mitteilungen, Maart 1934.

W.

GNEISENAU, EEN VOORBEELD OOK VOOR DEN OFFICIER VAN ONZEN TIJD.

In aansluiting met vorenstaand referaat vestigen wij de aandacht op de hier genoemde studie van den bekenden Luit. Generaal VON COCHENHAUSEN, van wiens hand wij reeds eenige malen studies refereerden. GNEISENAU, van wien VON MOLTKE I getuigde „dat hij iets grootschers volbracht had dan hijzelf, omdat hij een leger uit de nederlaag naar de overwinning had gevoerd” en dien VON SCHLIEFFEN „de geestelijke overwinnaar van Napoleon” noemde, is onze belangstelling ten volle waard. De schrijver teekent in zijn studie den mensch en strateeg GNEISENAU en toont aan, dat die strateeg „groot” is geworden, eerstens omdat zijn geniale aanleg hem daartoe voorbestemde, doch voorts omdat hij door grondige kritische studie dien aanleg heeft ontwikkeld. Dat daarbij GNEISENAU's belangstelling zich niet uitsluitend naar de militaire vakken richtte, doch ook naar schoone kunsten, muziek en talen was gericht, maakte dat hij „uit het geestelijke isolement trad, waarin zich zoovele hooge officieren toentertijd bevonden.”

Wissen und Wehr, Juni 1934.

W.

¹⁾ Vijf jaar geleden schreef een Duitsch blad bij een afbeelding van den Veldmaarschalk ter gelegenheid van den 70en verjaardag van zijn sterfdatum: „De Oostenrijksche Veldmaarschalk Graaf RADEZKY, bekend door de door JOHANN STRAUZ gecomponeerde Radetzky-marsch.”

DE MILITAIRE MENTALITEIT EN DE OORLOGSDOCTRINE VAN DUITSCHLAND.

De kapitein QUÉNOT geeft over bovenstaand onderwerp een zeer lezenswaardige beschouwing.

De schrijver begint met te vertellen hoe in de Conseil de Guerre interallié een „Duitsche sectie” was ingesteld, welke tot opdracht had om te „denken” als de vijand. Aan het hoofd van deze sectie stond een Engelschman van oude Saksische adel. Men hoopte daarvoor, dat de door deze sectie uitgewerkte plannen meer zouden overeenkomen met de Duitsche operatiën.

De schrijver betoogt dan dat men inderdaad van een bepaalde Duitsche mentaliteit kan spreken, zonder dat hij daarbij uit het oog verliest, dat tenslotte ieder individu een eigen opvatting zal hebben.

De schrijver geeft dan ook allereerst eenige eigenschappen aan, welke naar zijn oordeel eigen zijn aan het Duitsche volk en waaruit voor hem de conclusie volgt, dat men inderdaad van een bepaalde Duitsche „these” kan spreken.

Hij typeert deze als volgt: „Méfiance de ce qui est intelligence pure” en „acharnement au travail”.

Verder bezitten de Duitschers een groot gevoel voor de werkelijkheid. Hij haalt daarbij o.m. de oude VON MOLTKE aan, die den Duitschen Generalen Staf opvoedde door de beoefening van concrete gevallen.

Een andere eigenschap van de Duitschers, welke van grooten invloed is op de Duitsche opvattingen, is hun zucht om alles zeer grondig te bestudeeren.

Als voorbeeld tot welke resultaten dit in het verleden heeft geleid, vertelt de schr. hoe reeds in 1912 in een boekwerkje van een onbekenden schrijver uitstekende gedachten over de moderne strijdmiddelen worden gepubliceerd.

De Duitscher is specialist bij uitnemendheid. Dit brengt mede een groote kennis van het gebied, waarop hij zich heeft gespecialiseerd én een gevoel van zich aan eer hooger en alles omvattenden wil te moeten onderwerpen en een sterk bewustzijn van organisatie.

Daarnaast is de Duitscher en vooral de militair, opgevoed in een sterk gevoel voor initiatief. Werd dit wel eens overdreven, sinds den oorlog schijnt dit overdreven gevoel voor initiatief te zijn ingeperkt.

De schaduwzijde van deze eigenschap kwam dikwijls naar voren in de verhouding tusschen de O.H.L. en de Legercommando's, welke verhouding eertijds nog werd bemoeilijkt door het feit, dat vele Legercommando's door personen van vorstelijken bloede werden vervuld.

De Duitsche doctrine is voor alles „fille de réalité.”

De groote principes blijven vrijwel constant. De schrijver ziet dan ook weinig verschil in de strategische opmarsplannen van CLAUSEWITZ tegen Frankrijk en die van VON SCHLIEFFEN en VON MOLTKE.

Dit realiteitsgevoel en de zucht om alles tot in details voor te bereiden, brengt de Duitschers er toe om door een krachtige snelle actie den tegenstander reeds in den aanvang van den oorlog te vernietigen.

Immers in deze periode bezit men het initiatief, kan dus den tegenstander voor verrassingen plaatsen, terwijl na het einde van den eersten slag alles onzeker is.

Uit dezen gedachtengang vloeit weer voort een uitgesproken voorliefde voor den bewegingsoorlog en voor flankaanvallen.

Uit het voorgaande zal den lezer duidelijk zijn, dat, hoewel de schrijver den Duitscher deze snelle krachtige actie ziet toepassen, hij daarnaast de Duitscher de noodige voorzichtigheid toeschrijft, zich uitende in zorgvuldig uitgevoerde verkenningen, zonder welke de gewenschte zorgvuldige voorbereiding niet mogelijk zou zijn.

Revue d'Infanterie, Mei 1934.

B.

INSTRUCTIES VAN DEN MAARSCHALK DE BELLE ISLE AAN ZIJN ZOON OMTRENT DE PLICHTEN VAN DEN MILITAIEREN CHEF.

Niet altijd is de militaire vakliteratuur even aangenaam om te lezen. In vele gevallen moet men zich veel moeite geven om door den drogen uiterlijken vorm te dringen in de levende materie, welke is behandeld.

Doch een enkele maal treft men werken en artikelen aan, welke niet alleen weten te boeien door de behandelde stof en de gedachten, welke worden geuit, doch ook door den vorm, waarin deze den lezer worden voorgezet.

Een artikel, dat ons wel zeer heeft getroffen, is dat, waarin de instructies, welke de Fransche maarschalk DE BELLE-ISLE aan zijn zoon geeft omtrent de plichten van den militairen chef.

Uiteraard zijn deze „instructies”, welke in de 18e eeuw werden geschreven, niet zonder meer in onzen modernen tijd toe te passen. Daarvoor is te veel gewijzigd, daarvoor zijn én de omstandigheden en de menschen te zeer veranderd. Maar dat neemt niet weg, dat de grondgedachten, welke in deze instructie voorkomen, ook in onzen modernen tijd, nog hare volle waarde behouden.

De maarschalk geeft deze lessen aan zijn tot kolonel-regimentscommandant benoemden zoon.

Maar vele „lessen” gelden voor iederen chef, onverschillig of deze hooger of lager is geplaatst.

De jongste luitenant zal er veel waardevolle wenken in vinden, welke hij dagelijks kan toepassen. De andere officieren zullen hierin nog mooie gedachten vinden, gedachten overwaard om in rustige oogenblikken op zich te doen inwerken.

Eenige van de lessen, welke de maarschalk aan zijn zoon geeft, willen wij hier voor onze lezers herhalen, maar, iedere vertaling verzwakt de in de woorden neergelegde gedachte. Een volkomen begrip van de groote en blijvende waarde verkrijgt men pas, wanneer men de oorspronkelijke tekst leest.

De maarschalk zegt niet: Tracht de achting te verwerven van het door u gecommandeerde korps, deze raad is te triviaal. Grooter waarde heeft het, wanneer de chef de liefde van zijn ondergeschikten bezit. Hierbij waarschuwt hij zijn zoon er tegen om deze liefde te verwerven door te groote toegevendheid.

Behandelt uwe oudere officieren met de noodige onderscheiding en weest voor de jongeren den steun, den vriend, den vader. Toont uw onderofficieren en soldaten, dat gij van hen houdt, houdt u niet te verre van hen, maar spreekt met deze menschen.

Zorgt, dat gij alle officieren van uw regiment kent. De maarschalk wijst er op, dat hij zijn zoon het begrip heeft bijgebracht van de goede en slechte eigenschappen van den Franschen soldaat en hoe hij zijn zoon heeft geleerd hoe de deugden te ontwikkelen en de ondeugden te breidelen.

De maarschalk wijst zijn zoon verder op de groote waarde van een sober leven, prent hem nog eens in, dat hij alleen dan waarlijk chef is, wanneer hij zich in ieders functie en taak weet in te leven, eischt een voortdurende en grondige studie van de krijgsgeschiedenis om ten slotte te eischen een absolute gehoorzaamheid aan de „letter van de wet”. Geen redeneering over een eventueel te geven uitleg. Leest wat er staat en volgt dat op!

Het kan geen verwondering baren, dat met nadruk wordt gewaarschuwd om een bepaalde handeling te verrichten in woede, tegen wien deze handeling dan ook gericht is. Weest nooit ongeduldig of driftig. Beide zijn voor een chef slechte raadgevers.

Revue d'Infanterie, Mei 1934.

B.

N.V. VEREENIGDE JAVASCHE HOUTHANDEL MAATSCHAPPIJEN

Heerengracht 272 - AMSTERDAM

DJATIHOUD (JAVATEAK)

(Tectona Grandis)

IN ALLE GEWENSCHTE MATEN, BEKAPT, GEZAAGD EN GESCHAAFD